

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

93. заседание

Срѣда, 28 май 1941 г.

(Открито въ 17 ч.)

Председателствували: председателятъ Христо Калфовъ и подпредседателятъ Димитъръ Пешевъ.

Секретари: Димитъръ Сараджовъ и Светославъ Славовъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		3. За допълнение на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалитѣ отъ обществени бедствия (Първо и второ четене)	2539
Отпуски	2535	4. За временно създаване на нови помощникъ-аптекари (Първо и второ четене)	2540
По дневния редъ:		5. За снабдяване бездомницитѣ, пострадали отъ войнитѣ, съ икономически жилища (Първо и второ четене)	2541
Питане отъ народния представител Дочо Христовъ къмъ министра на финанситѣ относно милитаризирането на нѣкои печатници въ София (Съобщение и отговоръ)	2536, 2552	Говорилъ: м-ръ генералъ Т. Даскаловъ	2542
Говорили: Дочо Христовъ	2552	6. За откриване Висше техническо училище (Второ четене)	2543
М-ръ Д. Божиловъ	2552	Говорили: М. Ковачевъ	2543
Попълване състава на парламентарната комисия по Министерството на правосъдието съ народния представител г-нъ Никола Логофетовъ	2536	Е. Екимовъ	2544
Предложения: 1. За одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 май 1941 г., протоколъ № 92, относно разрешаване бесплатно пускане на паша добитъка на преселницитѣ отъ Северна Добруджа въ държавнитѣ гори, включени въ границитѣ на Южна Добруджа (Приемане)	2536	С. Мариновъ	2548
2. За разрешаване износа на нѣкои стоки — 100 кгр. калай и др. (Приемане)	2536	Дичо Тодоровъ	2549
3. За одобрение на царски указъ № 66, отъ 22 май 1941 г. (Приемане)	2537	Д-ръ А. Поповъ	2549
4. За разрешаване износа на нѣкои стоки — 2350 кгр. съединители за ремъци (Приемане)	2537	М-ръ-предс. Б. Филовъ	2550
Законопроекти: 1. За учредяване изравнителенъ фондъ на ценитѣ (Второ четене)	2537	Съобщение отъ министъръ-председателя Б. Филовъ, че Негово Величество Царятъ е утвърдилъ законитѣ и решенията, гласувани презъ втората редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание	2553
Говорили: П. Марковъ	2537, 2538	Сесия — закриване:	
М-ръ д-ръ Сл. Загоровъ	2538	Писмо отъ Негово Величество Царя, съ което упълномощава министъръ-председателя Б. Филовъ да закрие отъ Негово име втората редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание (Прочитане отъ министъръ-председателя Б. Филовъ)	2553
2. За измѣнение на чл. 7 и допълнение на чл. 8 отъ наредбата-законъ за Столичната общинска банка (Първо и второ четене)	2539	Благодарност отъ страна на министъръ-председателя Б. Филовъ къмъ народнитѣ представители за усърдието и грижитѣ, които сж проявили при разглеждането на различнитѣ законопроекти, внесени презъ сесията	2553
		Пожелания отъ председателя Х. Калфовъ къмъ народнитѣ представители по случай привършване работата на втората редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание.	2553

Председателствувачъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Присътствуватъ нуждниятъ брой народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсъствуватъ народнитѣ представители: Александъръ Загоровъ, Ангелъ Вълчевъ, Бълю Алексиевъ, Велизаръ Багаровъ, Гаврилъ Гроздановъ, Георги Михайловъ, Георги Чалбуровъ, Димитъръ Икономовъ, Иванъ Минковъ, Иванъ Керемидчиевъ, Лазаръ Поповъ, Маринъ Вълчевъ, Никола Василевъ, д-ръ Никола Минковъ, д-ръ Николай Николаевъ, Петъръ Думановъ, Симеонъ Кировъ, Таско Стоилковъ и Христо Статевъ)

Има да ви направя следнитѣ съобщения.

Разрешени сж отпуски на следнитѣ г-да народни представители:

Д-ръ Никола Минковъ — 1 день;
Гето Кръстевъ — 3 дни;
Деню Чолаковъ — 2 дена;
Милети Начовъ — 3 дни;
Гаврилъ Ленковъ — 1 день;
Дончо Узунъ — 1 день;
Игнатъ Хайдудовъ — 1 день;
Димитъръ Икономовъ — 1 день;
Коста Божиловъ — 1 день, и
Таско Стоилковъ — 1 день.

Народният представител г-н д-ръ Иванъ Йотовъ иска 14 дни отпускъ, но понеже се е ползувалъ досега съ 12 дни отпускъ и ще надмине 20 дни, необходимо е съгласието на народното представителство. Които приематъ да се разреши на г-нъ д-ръ Иванъ Йотовъ 14 дни отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител г-нъ Киро Арнаудовъ иска 7 дни отпускъ, но понеже се е ползувалъ досега съ 16 дни отпускъ, също е необходимо съгласието на народното представителство. Които приематъ да се разреши на г-нъ Киро Арнаудовъ 7 дни отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Също и народният представител г-нъ Лазаръ Поповъ иска да му се разреши 1 день отпускъ, но понеже се е ползувалъ досега съ 20 дни, ще поставя на гласуване. Които приематъ да се разреши на г-нъ Лазаръ Поповъ 1 день отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е питане до г-на министра на финанситъ отъ народния представител г-нъ Дочо Христовъ по въпроса за милитаризирането на нѣкои печатници въ София.

Питането ще се изпрати на г-на министра на финанситъ, за да отговори.

Минаваме на точка първа отъ дневния редъ:

Попълване съ единъ членъ състава на парламентарната комисия по Министерството на правосъдието.

Г-да народни представители! Снощи съобщихъ на Народното събрание, че г-нъ Сотиръ Яневъ е поднесълъ оставката си като членъ и председател на парламентарната комисия по Министерството на правосъдието. Моля да се съгласите, на негово мѣсто да бѣде избранъ народниятъ представител г-нъ Никола Логофетовъ. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка втора отъ дневния редъ:

Одобрене на предложението за одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 май 1941 г., протоколъ № 92, относно разрешаване безплатно пускане на паша добитѣка на преселниците отъ Северна Добруджа въ държавните гори, включени въ границите на Южна Добруджа.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Г-да народни представители! Г-нъ министърътъ на земедѣлието ще се представлява отъ г-на министра на търговията.

Докладчикъ Димитъръ Марчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 май 1941 г., относно разрешаване безплатно пускане на паша добитѣка на преселниците отъ Северна Добруджа въ държавните гори, включени въ границите на Южна Добруджа.

Г-да народни представители! Предвидъ на това, че преселниците въ Южна Добруджа не сѣ още оземлени, за да стабилизиратъ стопанството си, а отъ тамъ и да осигурятъ достатъчно фуражъ за своя добитѣкъ, налага се да се разреши сѣщитъ да се пуска безплатно на паша въ горитѣ, включени въ границите на Южна Добруджа, презъ лѣтния сезонъ на настоящата година.

Въ съгласие съ това, Министерскиятъ съветъ съ I постановление, взето въ заседанието му отъ 14 май 1941 г., протоколъ № 92, одобри да се внесе за разглеждане и гласуване въ настоящата сесия на Народното събрание следното законодателно предложение:

„Разрешава се, по изключение, до 1 ноемврий 1941 г. безплатно пускане на паша добитѣка на преселниците въ държавните гори, включени въ границите на Южна Добруджа, безъ да се спазватъ нормитѣ въ чл. 110 отъ закона за горитѣ.

Въ сѣщитѣ гори се забранява за паша само: а) онѣзи култури и млади насаждения отъ семененъ произходъ, които не сѣ достигнали 5-годишна възраст; б) подмладнитѣ участъци въ високостѣбленитѣ гори и в) издѣнковитѣ насаждения (млади сѣчища), които не сѣ достигнали 3-годишна възраст“.

Като имате предвидъ гореизложеното, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате въ текущата сесия приложеното проекторешение.

Гр. София, май 1941 г.

Министъръ на земедѣлието и държавните имоти:
Д. Кушевъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 май 1941 г., протоколъ № 92, относно разрешаване безплатно пускане на паша добитѣка на преселниците отъ Северна Добруджа въ държавните гори, включени въ границите на Южна Добруджа.

Разрешава се, по изключение, до 1 ноемврий 1941 г. безплатно пускане на паша добитѣка на преселниците въ държавните гори, включени въ границите на Южна Добруджа, безъ да се спазватъ нормитѣ въ чл. 110 отъ закона за горитѣ. Въ сѣщитѣ гори се забранява за паша само: а) онѣзи култури и млади насаждения отъ семененъ произходъ, които не сѣ достигнали 5-годишна възраст; б) подмладнитѣ участъци въ високостѣбленитѣ гори и в) издѣнковитѣ насаждения (млади сѣчища), които не сѣ достигнали 3-годишна възраст.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ решението за одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 май 1941 г., протоколъ № 92, относно разрешаване безплатно пускане на паша добитѣка на преселниците отъ Северна Добруджа въ държавните гори, включени въ границите на Южна Добруджа, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на следната точка трета отъ дневния редъ:

Одобрене на предложението за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Моля г-на докладчика да прочете предложението

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Г-да народни представители! 1. Съ писмо № 10211, отъ 22 май 1941 г., Дирекцията на гражданската мобилизация моли да се разреши износа на 100 кгр. калай за преработване, срещу вносъ на съответното количество бѣло, калайдисано по галванически начинъ, тенеке, за нуждитѣ на управлението на Трудовитѣ войски.

2. Съ VIII-то постановление, протоколъ № 96, отъ 19 май т. г., Министерскиятъ съветъ е разрешилъ на акционерно дружество „Текстилойдъ“, София, да изнесе 276 броя смолени бърда и 50 броя копринени совалки, като е откалзалъ изнасянето на 12 броя калаени бърда.

Съ ново заявление отъ 20 май т. г. казаното дружество моли да му се разреши да изнесе и въпроснитѣ 12 броя бърда, понеже тѣ не били направени отъ калай, а били обикновени копринени бърда, краищата на които били заварени съ сплавъ отъ олово съ нищожно количество калаенъ примѣсъ.

Независимо отъ това, изнасянето на тѣзи бърда трѣбвало да стане по сключена вече сдѣлка, защото, ако не се разреши износа имъ, фирмата щѣла да бѣде поставена при извънредно неблагоприятни обстоятелства. За сѣщитѣ бърда комисията по външната търговия е изказала мнение да се разреши изнасянето имъ.

Горното като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта решение.

Гр. София, май 1941 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Одобрява се следното:

1. Да се разреши износа за Германия на 100 кгр. калай за преработване, срещу вносъ на съответното количество бѣло, калайдисано по галванически начинъ, тенеке, за нуждитѣ на управлението на Трудовитѣ войски, и

2. Да се разреши на фирмата „Текстилойдъ“, акционерно дружество, София, да изнесе за Турция 12 броя копринени бърда, краищата на които сж заварени съ сплавъ отъ олово съ нищожно количество калаенъ примѣсъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ решението за разрешаване износа на нѣкои стоки, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на следната точка, четвърта, отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за одобрение на царски указъ № 66, отъ 22 май 1941 г., относно освобождаването отъ вносни и износни мита и пр. вносни и износни стоки отъ и въ новозавзетитъ отъ българскитъ военни и граждански власти земи въ Тракия, Македония и Моравско.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение на царски указъ № 66, отъ 22 май 1941 г.

Г-да народни представители! Съ XVI-то постановление, протоколъ № 96, отъ 19 май 1941 г., одобрено съ указъ № 66, отъ 22 май 1941 г., е постановено, щото вносни и износни стоки въ и отъ новозавзетитъ отъ българскитъ военни и граждански власти земи въ Тракия, Македония и Моравско да се освобождаватъ отъ вносни и износни мита, такси, данъци и други берии и отъ всѣкакви формалности по внасянето и изнасянето имъ, и то отъ деня на окупирането на тия земи отъ българскитъ власти.

Поменатиятъ указъ подлежи на одобрение отъ Народното събрание, затова моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, май 1941 г.

Министъръ на финанситъ: **Д. Божиловъ**

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение на царски указъ № 66, отъ 22 май 1941 г.

Одобрява се указъ № 66, отъ 22 май 1941 г.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ решението за одобрение на царски указъ № 66, отъ 22 май 1941 г., относно освобождаването отъ вносни и износни мита и пр. вносни и износни стоки отъ и въ новозавзетитъ отъ българскитъ военни и граждански власти земи въ Тракия, Македония и Моравско, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на следната точка, пета, отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Г-да народни представители! Комисията по външната търговия, въ заседанието си отъ тази година, е изказала мнение да се разреши:

1. На фирмата Борисъ Т. Копчевъ, Варна, да изнесе за Турция 2.350 кгр. бруто металически съединители за ремъци, срещу вносъ на маслини и дървено масло, и

2. Износътъ на 17 тона свинска четина за Германия.

Съобщавайки това съ писмата си № № 3540/6000 и 8104/4042, отъ 16 и 19 май т. г., Дирекцията на външната търговия моли да се направятъ постъпки за разрешаване на този износъ.

Горното като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, май 1941 г.

Министъръ на финанситъ: **Д. Божиловъ**

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване износа на нѣкои стоки.

Одобрява се следното:

1. Да се разреши на фирмата Борисъ Т. Копчевъ, Варна, да изнесе за Турция 2.350 кгр. бруто металически съединители за ремъци, срещу вносъ на маслини и дървено масло, и

2. Да се разреши износътъ на 17 тона свинска четина за Германия.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ решението за разрешаване износа на нѣкои стоки, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоревъ: Моля да се пререде дневниятъ редъ и да се мине на точка десета.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на търговията, промишлеността и труда моли да се пререде дневниятъ редъ, като следъ точка пета се пристъпи къмъ разглеждане на точка десета. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка десета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за учредяване изравнителенъ фондъ на ценитъ.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за учредяване изравнителенъ фондъ на ценитъ.

Чл. 1. Учредява се при Министерството на търговията, промишлеността и труда — Дирекция на външната търговия — изравнителенъ фондъ на ценитъ, който ще служи за изравняване на ценитъ на нѣкои вносни и износни стоки.

Управлението на фонда се възлага на министра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По чл. 1 е постъпило предложение отъ народния представител г-нъ Петъръ Марковъ, да се прибави следната забележка: (Чете) „Фондътъ има право да учредява счетоводна и стоково-техническа контрола върху по-големитъ индустриални и търговски предприятия у насъ съ цель да образува нормални цени и по тоя начинъ да намали ценитъ на стокитъ въ вътрешна консумация или да повиши ценитъ на износнитъ стоки. Разноснитъ стоки. Разноснитъ стоки за тая контрола сж за смѣтка на частнитъ предприятия.“

Има думата народниятъ представител г-нъ Петъръ Марковъ.

Петъръ Марковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Нуждата отъ този законопроектъ, който ще гласуваме сега, се наложи отъ съществуващата ножица на ценитъ между земеделскитъ и индустриалнитъ произведения. Ценитъ на земеделскитъ произведения, въ сравнение на тия на индустриалнитъ произведения, сж много низки. Тѣ не можаха да догонятъ високитъ цени на индустриалнитъ произведения, особено на онѣзи, които се внасятъ отвънъ. И затова съ настоящия законопроектъ се иска да се учреди единъ фондъ, съ който да се изравнятъ ценитъ на земеделскитъ и индустриални произведения, като частъ отъ сумитъ на този фондъ се използватъ не да се даватъ премии, а да се намалятъ ценитъ на нѣкои вносни стоки, употребявани въ земеделското производство.

Г-да народни представители! Високи цени иматъ не само индустриалнитъ произведения, които се внасятъ отвънъ, а и ония, които се произвеждатъ у насъ. Ще ви приведа нѣкои примѣри, за да ви стане ясно. Напримѣръ, суровитъ кожи се купуватъ отъ нашия производител на срѣдна цена 25 л., а на пазара, като готови кожи, тѣхната цена стига 140 и повече лева. Отъ едно изложение на месаритъ въ София, които продаватъ сурови кожи на съответнитъ служби, се вижда, че фабрикантитъ печелятъ 100% отъ суровитъ кожи, които идатъ отъ земеделското стопанство. Същото е и съ вълната. Цената на вълната сега е максимумъ 72 л., срѣдно 70 л., а вълненитъ платове, които съдържатъ 50% и повече изкуствено влакно, иматъ цена 100% по-голяма отъ цената, която имаха преди нѣ-

колко месеци. Докато вълната, която се внася от Германия, се плаща по 270 л. килограмът, вълната, която се произвежда у нас, се продава по 72 л. килограмът.

Ето защо съ моето предложение азъ искамъ, фондътъ да има право да учредява контролъ върху текстилнитъ, кожарскитъ и другитъ фабрики у насъ, та, като види, че тѣ реализиратъ голѣма печалба, да я намали, за да се намали по този начинъ и цената, да кажемъ, на кожитъ, които се употребяватъ отъ селянина като царвули или въ другъ видъ, или пъкъ за да се увеличи цената на суровитъ произведения — вълна и др. — които селянинътъ продава на фабриканитъ. По този начинъ ще може да се намали съществуващата разлика въ ценитъ на земедѣлскитъ и индустриалнитъ произведения и да се постигне целта, която се преследва съ законопроекта. А тъй както е сега, азъ не виждамъ да може да се образуватъ нормални цени.

Моля ви да приемете моето предложение.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ д-ръ Славчо Загоревъ: Г-да народни представители! Това, което г-нъ Марковъ поддържа, трѣбва да се приеме по начало, обаче въ закона за осигуряване на снабдяването и регулиране на ценитъ се даватъ широки права на министра да постигне същитъ тѣзи цели. Затуй нѣма нужда да се предвиждатъ нови законоположения въ законопроекта за тази целъ. Ето защо азъ намирамъ, че колкото и да е добро предложението, то е излишно въ дадения случай. Азъ си вземамъ бележка отъ това, което изнесе г-нъ Марковъ, и го моля да дойде при мене, заедно да видимъ какво може да се направи въз основа на закона за осигуряване на снабдяването и регулиране на ценитъ.

Единъ народенъ представителъ: Не е направено нищо, г-не министре. Кожитъ стоятъ на ланшнитъ цени.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на търговията не е съгласенъ съ това предложение. Ще го поставя на гласуване.

Кои то приематъ предложението на г-нъ Петъръ Марковъ, по чл. 1 да се прибави забележката, която прочетохъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Ще поставя на гласуване заглавието и чл. 1. Които приематъ заглавието и чл. 1, както се докладваха отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 2. Срѣдствата на фонда се събиратъ отъ следнитъ източници:

а) отъ изравнителни такси на нѣкои износни стоки, установени съ заповѣдъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда;

б) разликитъ въ ценитъ, събирани по чл. 10 отъ закона за осигуряване на снабдяването и регулиране на ценитъ;

в) глобитъ по нарушенията на настоящия законъ.

За бележка. Въ фонда се внасятъ и наличнитъ суми по специална смѣтка „Дирекция външна търговия“, събрани до влизане на закона въ сила.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 3. Срѣдствата на фонда се използватъ за намаляване ценитъ на нѣкои вносни стоки, употребявани при земедѣлското производство. За това решава Министерскиятъ съветъ, по докладъ на министра на земедѣлието и държавнитъ имоти.

За бележка. Отъ набранитъ суми по този фондъ се отдѣля сумата 8.260.000 л. еднократно, въ полза на Съюза на тютюновитъ кооперации, за провеждане кампанията по закупуване и износъ на тютюни отъ реколта 1940 г.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По чл. 3 е постъпило писмено предложение отъ г-нъ Петъръ Марковъ, който предлага, къмъ края на първото изречение да се добави: „и при обикновената консумация на земедѣлцитъ стопани“, като изречението стане: „Срѣдствата на фонда се използватъ за намаляване ценитъ на нѣкои

вносни стоки, употребявани при земедѣлското производство и при обикновената консумация на земедѣлцитъ стопани.“

Има думата г-нъ Петъръ Марковъ.

Петъръ Марковъ: Г-да народни представители! Съ законопроекта, както се предлага за гласуване, ние нѣма да можемъ да намалимъ ценитъ на вноснитъ стоки, които се употребяватъ въ земедѣлското производство. Напротивъ, ако намалимъ цената на парафина или на сѣрнитата киселина, които се употребяватъ при износа на ягоди, ще дадемъ възможностъ да се повиши цената на ягоди. Това е право. Но ако спремъ само съ туй, какво ще стане? Единъ селянинъ отъ Северна България, който има само житно производство, който живѣе само отъ царевичката или отъ слънчогледа, за своето производство отъ какви индустриални произведения се нуждае? Той се нуждае отъ единъ плугъ, който е купилъ още преди 20 години, и презъ цѣлия периодъ, презъ който ще трае войната, на този селянинъ отъ Северна България ние не ще можемъ да дадемъ нито една стотинка отъ този фондъ. Напротивъ, чрезъ Дирекцията за храноизносъ ние изкупуваме неговото жито на цени двойно и тройно понизки отъ ценитъ на международния пазаръ. Намѣсто да дадемъ на този, отъ когото ние вземаме производството на ниски цени, известна премия по тоя законпроектъ, всмъщность той нѣма да получи нищо.

Ето защо азъ предлагамъ, и произведенията, предназначени за консумация на селянина, да се премиратъ отъ този фондъ. Отъ какво се нуждаятъ, на примеръ, селянитъ? Първо, тѣ се нуждаятъ да си купятъ памукъ на по-ниска цена, за да си изтъкатъ долни дрехи; нуждаятъ се и отъ оксфордъ, отъ платове, отъ царвули — въобще всички консумативни материали, които интересуватъ селянина. Тѣ както сега приемаме текста на чл. 3, ще се възползуватъ отъ този законъ само отдѣлни категории селяни, само селянитъ отъ отдѣлни райони, а не отъ цѣла България. Затуй, за да се даде възможностъ на селянитъ да получаватъ своитъ консумативни материали — памукъ и други артикули — на по-евтина цена, азъ правя туй предложение.

Министъръ д-ръ Славчо Загоревъ: Азъ съмъ съгласенъ съ предложението на г-нъ Марковъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя най-напредъ на гласуване предложението на г-нъ Петъръ Марковъ, съ което г-нъ министърътъ на търговията е съгласенъ. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване чл. 3. Които приематъ чл. 3 съ допълнението, което току-що се прие, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 4. Невнесенитъ доброволно суми въ опредѣленитъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда срокове се събиратъ по реда за събиране на прѣжитъ данъци по нареждане на същия министъръ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 5. Нарушителитъ на настоящия законъ и издаденитъ въз основа на същия правилници, наредби и заповѣди се наказватъ съ глоба до 100.000 л. Ако при нарушението се реализира печалба въ размѣръ на повече отъ 100.000 л., наказанието е глоба въ двоенъ размѣръ на реализираната печалба.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 6. Нарушенията се констатираатъ отъ органитъ на Министерството на търговията, промишлеността и труда съ актове, които се подписватъ отъ съставителя и двама свидетели.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Атанас Поповъ: (Чете)

„Чл. 7. Глобитъ се налагатъ съ постановления на министра на търговията, промишлеността и труда, или упълномощено отъ него длъжностно лице.

Освенъ наложената глоба, може да бѣде постановено да се затвори заведението, въ което е извършено нарушението, или да се отнеме на нарушителя правото да упражнява занятието си за срокъ до 6 месеца.

Наказателнитъ постановления, съ които се налага само глоба до 20.000 л., не подлежатъ на обжалване.

Наказателнитъ постановления, съ които се налага глоба по-голяма отъ 20.000 л., се обжалватъ предъ областния съдъ, по реда на книга VI, глава 5, отъ закона за наказателното съдопроизводство. Наказателнитъ постановления, съ които се налага глоба и затваря заведението или се отнема право за упражняване на занаята, се обжалватъ предъ Върховния административенъ съдъ.

Обжалването на постановленията не спира тяхното изпълнение.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 8. Глобитъ по възлѣзитъ въ законна сила постановления се събиратъ отъ държавнитъ бирници по реда на закона за събиране на прѣжитъ данъци и се внасятъ въ приходъ на фонда.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 9. Въ алинея втора отъ чл. 10 отъ закона за осигуряване на снабдяването и регулиране на ценитъ думитъ: „Държавно съкровище“ се замѣнятъ съ думитъ: „Изравнителенъ фондъ на ценитъ при Министерството на търговията, промишлеността и труда — Дирекция на външната търговия.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 10. За приложението на настоящия законъ ще се издаде правилникъ, одобренъ отъ Министерския съветъ и утвърденъ съ царски указъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 11. Настоящиятъ законъ влиза въ сила отъ деня на обнародването му въ „Държавенъ вестникъ“ и отмиа всички закони и наредби, които му противоречатъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това законопроектътъ за учредяване изравнителенъ фондъ за ценитъ е приетъ окончателно.

Минаваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение на чл. 7 и за допълнение на чл. 8 отъ наредбата-законъ за Столичната общинска банка.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Дочо Христовъ: (Чете)

„МОТИВИ

Къмъ законопроекта за измѣнение на чл. 7 и за допълнение на чл. 8 отъ наредбата-законъ за Столичната общинска банка.

Г-да народни представители! Съ законопроекта, който ви се предлага, се целятъ две належачи промѣни въ наредбата-законъ за Столичната общинска банка. Първата — по чл. 7 — се отнася до увеличаването на максималния размѣръ по заемитъ, които банката отпуска на софийски жители и служители. Този размѣръ досега е 20.000 л. Законопроектътъ цели увеличаването му на 40.000 л., за да се създаде възможностъ за по-резултатно кредитиране на софийскитъ граждани и служители.

Втората промѣна — по чл. 8 — се отнася до това да се даде възможностъ на Столичната общинска банка да влага свободнитъ си наличности не само въ изброенитъ въ закона банки, но и въ държавни или гарантирани отъ държавата ценни книжа. Съ това ще се съдействува за кредитната политика на държавата.

Като ви излагамъ горното, моля ви, г-да народни представители, да приемете и гласувате законопроекта.

Гр. София, 26 май 1941 г.

Министъръ на вътрешнитъ работи и народното здраве:
П. Д. Габровски

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение на чл. 7 и за допълнение на чл. 8 отъ наредбата-законъ за Столичната общинска банка.

§ 1. Въ чл. 7 цифрата „20.000“ се замѣня съ цифрата „40.000“.

§ 2. Къмъ чл. 8 се прибавя нова алинея трета съ следния текстъ:

Свободнитъ си наличности Столичната общинска банка може да влага, по решение на управителния съветъ, и въ държавни и гарантирани отъ държавата ценни книжа.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение на чл. 7 и за допълнение на чл. 8 отъ наредбата-законъ за Столичната общинска банка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Петъръ Габровски: Моля, законопроектътъ да се приеме на второ четене по спешностъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве предлага да се даде спешностъ на законопроекта. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Дочо Христовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение на чл. 7 и за допълнение на чл. 8 отъ наредбата-законъ за Столичната общинска банка.

§ 1. Въ чл. 7 цифрата „20.000“ се замѣня съ цифрата „40.000“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавието и § 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Дочо Христовъ: (Чете)

„§ 2. Къмъ чл. 8 се прибавя нова алинея трета съ следния текстъ:

Свободнитъ си наличности Столичната общинска банка може да влага, по решение на управителния съветъ, и въ държавни и гарантирани отъ държавата ценни книжа.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това законопроектътъ за измѣнение на чл. 7 и за допълнение на чл. 8 отъ наредбата-законъ за Столичната общинска банка е приетъ окончателно.

Минаваме на следната точка, седма, отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалитъ отъ обществени бедствия.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Дочо Христовъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалитъ отъ обществени бедствия.

Г-да народни представители! Въ връзка съ въздушнитъ нападения надъ царството е необходимо държавата да вземе мѣрки за подпомагане и обезщетяване на пострадалитъ. Сега действащиятъ законъ за пострадалитъ отъ обществени бедствия, който дава право на Министерския съветъ да създава извънредни наредби за подпомагане при обществени бедствия, не урежда изрично и материята за обезщетяванията поради въздушни нападения. Ето защо е необходимо, въпросниятъ законъ да бѣде попълненъ въ това отношение.

Като ви излагамъ горното, моля ви, г-да народни представители, да гласувате законопроекта, който ви предлагамъ.

Гр. София, 26 май 1941 г.

Министъръ на вътрешнитѣ работи и народното здраве:
П. Д. Габровски

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалиятъ отъ обществени бедствия.

Параграфъ единственъ. Следъ алинея първа на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалиятъ отъ обществени бедствия се прибавя нова алинея втора, както следва:

Обществени бедствия сѣ и въздушнитѣ нападения. Пострадалиятъ при въздушни нападения, независимо отъ тѣхното имотно състояние, се обезщетяватъ и подпомагатъ. За обезщетяването и подпомагането имъ, Министерскиятъ съветъ може да издава наредби и да взема мѣрки, посочени въ настоящия законъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалиятъ отъ обществени бедствия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Петъръ Габровски: Моля, законопроектътъ да се приеме на второ четене по спешностъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве предлага да се даде спешностъ на законопроекта.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Дочо Христовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалиятъ отъ обществени бедствия.

Параграфъ единственъ. Следъ алинея първа на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалиятъ отъ обществени бедствия се прибавя нова алинея втора, както следва:

Обществени бедствия сѣ и въздушнитѣ нападения. Пострадалиятъ при въздушни нападения, независимо отъ тѣхното имотно състояние, се обезщетяватъ и подпомагатъ. За обезщетяването и подпомагането имъ, Министерскиятъ съветъ може да издава наредби и да взема мѣрки, посочени въ настоящия законъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които отъ г-да народнитѣ представители приематъ заглавието и параграфъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това законопроектътъ за допълнение на чл. 1 отъ закона за подпомагане пострадалиятъ отъ обществени бедствия е приетъ окончателно.

Минаваме на следната точка, осма, отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за временно създаване на нови помощникъ-аптекари.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Дочо Христовъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за временно създаване на нови помощникъ-аптекари.

Г-да народни представители! Преди съществуващиятъ институтъ на помощникъ-аптекаритѣ — лица съ срдно образование, стажъ въ аптека и изпитъ — бѣше прекратенъ съ целъ да се създадатъ завършено подготвени фармацевти висшести. Въ връзка съ това презъ 1935 г. се направи и едно измѣнение въ закона за народното здраве (Чл. 236, измѣненъ на 4 април 1935 г., „Държавенъ вестникъ“, брой 76), като се предвиди, че който иска да следва висши фармацевтически науки трѣбва най-напредъ да прекара едногодишенъ предуниверситетски стажъ, а следъ завършването на висшето си образование — и една година следуниверситетски стажъ. Презъ 1935 и 1936 г., обаче, Главната дирекция на народното здраве не е допустнала стажанти по фармация на предуниверситетски стажъ. Поради това и поради новитѣ граници на цар-

ството, страната има днесъ нужда отъ правоспособенъ аптеченъ персоналъ. За тѣ, не се прибѣгва до едно забележване на аптечнитѣ заведения отъ фелдшери, милосърдни сестри и другъ не правоспособенъ персоналъ, необходимо е да се създаде възможностъ да се изкаратъ два випуска отъ помощникъ-аптекари, които ще добиятъ правата на предишнитѣ помощникъ-аптекари, съществуващи и днесъ като заварени — законопроектътъ, който ви се предлага, цели да разреши именно този въпросъ и затова моля, г-да народни представители, да го приемете и гласувате.

Гр. София, 26 май 1941 г.

Министъръ на вътрешнитѣ работи и народното здраве:
П. Д. Габровски

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за временно създаване на нови помощникъ-аптекари.

Чл. 1. Стажантитѣ по фармация, приети на предуниверситетски стажъ, съгласно чл. 236 отъ закона за народното здраве, презъ 1940 г., и тѣзи, които ще бждатъ приети презъ 1941 г., стажуватъ две години и, следъ като положатъ съ успѣхъ нароченъ изпитъ по програма на Главната дирекция на народното здраве, получаватъ званието помощникъ-аптекари съ правата, уредени въ санитарнитѣ закони и правилници.

Чл. 2. Помощникъ-аптекаритѣ по този законъ могатъ да продължатъ висшето си образование по фармация, ако практикуватъ поне две години въ държавни, общински или частни аптеки, като, следъ завършването на висшето си образование, не полагатъ следуниверситетски стажъ по чл. 236 отъ закона за народното здраве.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за временно създаване на нови помощникъ-аптекари, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Петъръ Габровски: Моля, законопроектътъ да се приеме на второ четене по спешностъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве предлага да се даде спешностъ на законопроекта. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Дочо Христовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за временно създаване на нови помощникъ-аптекари.

Чл. 1. Стажантитѣ по фармация, приети на предуниверситетски стажъ, съгласно чл. 236 отъ закона за народното здраве, презъ 1940 г., и тѣзи, които ще бждатъ приети презъ 1941 г., стажуватъ две години и, следъ като положатъ съ успѣхъ нароченъ изпитъ по програма на Главната дирекция на народното здраве, получаватъ званието помощникъ-аптекари съ правата, уредени въ санитарнитѣ закони и правилници.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: По чл. 1 на родниятъ представителъ г-нъ Дочо Христовъ, докладчикътъ, предлага: предъ думитѣ „1940 г.“ да се прибави „1939 и“ и предъ думата „стажуватъ“ да се прибави „ако“.

Г-нъ министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве е съгласенъ съ тия допълнения.

Г-не министре! Не намирате ли, че изразътъ „подготвяне“ вмѣсто изразътъ „създаване“, упоменатъ въ заглавието на законопроекта, е по-умѣстенъ?

Министъръ Петъръ Габровски: Добре, съгласенъ съмъ да се замѣни „създаване“ съ „подготвяне“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Значи, г-да народни представители, предложенията сѣ следнитѣ: първо, въ заглавието на законопроекта думата „създаване“ да се замѣни съ „подготвяне“; второ, въ текста на чл. 1 предъ думитѣ „1940 г.“ да се прибавятъ думитѣ „1939 и“ и, трето, предъ думата „стажуватъ“ да се прибави „ако“.

Които приематъ тия предложения, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ заглавието и чл. 1 на законопроекта съ тия поправки, които току-що се приеха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Дочо Христовъ: (Чете)

„Чл. 2. Помощникъ-аптекаритъ по този законъ могатъ да продължатъ висшето си образование по фармация, ако практикуватъ поне две години въ държавни, общински или частни аптеки, като, следъ завършването на висшето си образование, не полагатъ следуниверситетски стажъ по чл. 236 отъ закона за народното здраве.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По чл. 2 е постъпило писмено предложение отъ докладчика г-нъ Дочо Христовъ, който предлага, чл. 2 да приеме следната редакция: (Чете)

„Чл. 2. Помощникъ-аптекаритъ по този законъ могатъ да продължатъ висшето си образование по фармация. Тъзи отъ тѣхъ, които сж практикували поне две години въ държавна, общинска или частна аптека като помощникъ аптекари, се освобождаватъ отъ следуниверситетски стажъ по чл. 236 отъ закона за народното здраве.“

Г-нъ министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве е съгласенъ съ това предложение. Ше го поставя на гласуване.

Който приематъ чл. 2, както се предлага отъ докладчика г-нъ Дочо Христовъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това законопроекта е за временно подготвяне на нови помощникъ-аптекари е приетъ окончателно.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Минаваме на следната точка, девета, отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за снабдяване бездомниците, пострадали отъ войнитъ, съ икономически жилища.

Моля г-на докладчика на комисията по Военното министерство да прочете законопроекта.

Г-да народни представители! Предвидъ на това, че законопроекта е доста дълъгъ, моля да се съгласите да бъдатъ прочетени само мотивитъ. Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за снабдяване бездомниците, пострадали отъ войнитъ, съ икономически жилища.

Г-да народни представители! Известно е, че въ миналото държавата и общинитъ подпомогнаха бездомниците, пострадали отъ войнитъ, въ София и провинцията съ общински мѣста и кредити, съ дървенъ строителенъ материалъ, съ безплатенъ превозъ и други привилегии. Въпреки това, обаче, днесъ, 22 години следъ войната, въ София има около 300 семейства на пострадали отъ войнитъ, които чувствуватъ твърде остро жилищната криза и иматъ голѣма нужда отъ подслоняване въ скромни и хигиенични жилища, за да се избавятъ отъ гнета на бездомничеството.

Въ провинцията има също така бездомници, пострадали отъ войнитъ, около 300 селски и 400 градски семейства.

А това се дължи на редъ причини, като, напримеръ: Едни отъ инвалидитъ бѣха незадомени, други бѣха заложници, трети се лекуваха по болницитъ, а вдовицитъ, неопомнили се отъ гостигналата ги самота и поради тежкия животъ, не сж имали възможностъ да преодолятъ мъכותитъ за снабдяване съ жилища.

За да се уравнигъ и тѣзи бездомници, пострадали отъ войнитъ, съ другитъ такива, които държавата и общинитъ подпомогнаха въ миналото съ жилища, е изработенъ този проектъ, съ койго ше се задоволи тази нужда.

Затова ви моля, г-да народни представители, да гласувате и приемете законопроекта.

Гр. София, 27 май 1941 г.

Министъръ на войната:

Генералъ-лейтенантъ Т. Даскаловъ.“

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за снабдяване бездомниците, пострадали отъ войнитъ, съ икономически жилища.

Чл. 1. Бездомниците, пострадали отъ войнитъ, се подпомагатъ въ изграждане на евтени, здравословни и удобни жилища въ отдѣлни (на собствено мѣсто) или въ съприжателски здания — на общински или държавни мѣста, съ държавата и общинитъ по реда на този законъ и придобиватъ собствеността на етежитъ или части отъ етажитъ по наредбага-закомъ за етажната собственост.

Чл. 2. За строежа на жилища на бездомниците, пострадали отъ войнитъ, се сключва заемъ отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка — София, подъ гаранцията на държавата, въ размѣръ на 30.000.000 л., съ 6% лихва.

Чл. 3. Заемътъ се внася на текуща смѣтка въ Българската земедѣлска и кооперативна банка — София, при 4% лихва, и се използва подъ контрола на комисията за строежа на жилища при Министерството на войната, въ съставъ: председател — инспекторъ на инженернитъ войски, и членове: представителъ на министра на войната при Съюза на пострадали отъ войнитъ, представителъ на Българската земедѣлска и кооперативна банка, отъ Столичната голѣма община — директорътъ на Архитектурно-градостроителната дирекция, председателятъ и секретарятъ на бездомническото строително кооперативно сдружение на пострадали отъ войнитъ „Собствено огнище“ или тѣхни замѣстници.

Комисията определя лицата, които иматъ право на жилища, и следи извършването на строежа, по реда, определенъ въ правилника за прилагането на този законъ.

Решенията на комисията по определяне на лицата, които иматъ право на жилища, се утвърждаватъ отъ министра на войната.

Всички решения на комисията се изпълняватъ отъ управителния съветъ на бездомническото строително кооперативно сдружение на пострадали отъ войнитъ „Собствено огнище“.

Чл. 4. Мѣста за строежитъ се отпускатъ на бездомниците въ квартали, определени отъ съответнитъ общини:

а) Столичната голѣма община (Голѣма София) по 200 л. кв. метъръ — на безлихвено изплащане за срокъ отъ 5 години, въ строителната площъ по общия градоустройственъ планъ;

б) въ другитъ селски или градски общини — по отъ 20 до 50 л. за кв. метъръ, на безлихвено изплащане за срокъ отъ 5 години, и

з) а бележка. Ако въ Столичната голѣма община нѣма достатъчно мѣста, такива могатъ да бъдатъ отпуснати отъ държавнитъ мѣста въ строителната площъ по общия градоустройственъ планъ на Голѣма София, по реда на закона за държавнитъ имоти.

Чл. 5. При снабдяване съ нотариални актове и други документи за даденитъ имъ жилища, бездомниците, пострадали отъ войнитъ, се освобождаватъ отъ общински и държавни такси, бѣрин, гербъ и други мита.

Чл. 6. Жилищата, които се даватъ на бездомниците, пострадали отъ войнитъ, по този законъ, се състоятъ отъ една, две и три стаи съ съответнитъ допълнителни помѣщения; кухня, баня, клозетъ и прочее, при квадратура около 70-90 и 110 кв. метра въ зависимостъ отъ числото на членоветъ на семейството и платежеспособността имъ.

Чл. 7. Построенитъ по този законъ жилища се освобождаватъ отъ данък-сгради за срокъ отъ 20 години и отъ акцизъ 3% по закона за засилване на приходитъ на държавата.

Чл. 8. Необходимиятъ дървенъ строителенъ материалъ се отпуска безплатно отъ Министерството на земедѣлнето и държавнитъ имоти и се превозва по българскитъ държавни желѣзници безплатно, съгласно чл. 3 отъ закона за засилване на бѣжанцитъ и обезпечаване поминѣка имъ. („Държавенъ вестникъ“, брой 214, отъ 21 декемврий 1920 г., „Държавенъ вестникъ“, брой 195, отъ 30 ноемврий 1922 г., въ връзка съ чл. 22 отъ закона за пострадали отъ войнитъ, „Държавенъ вестникъ“, брой 31, отъ 12 май 1925 г.)

Чл. 9. Внесенитъ отъ чужбина строителни материали, като желѣзо и други такива, се освобождаватъ отъ държавно мито и акцизъ.

Чл. 10. Изплащането на заеми за строежъ на жилища на бездомниците, пострадали отъ войнитъ, става въ срокъ отъ 20 години чрезъ тримесечни ануитетни вноски, безлихвени, като лихвата се предвижда и изплаща всѣка година отъ бюджета на Министерството на войната. Същото жилище не може да се продава на публиченъ тръгъ, за каквито и да било други задължения; то се предава по наследство на законнитъ наследници, заедно съ съответнитъ задължения.

Чл. 11. За гаранция на сключения заемъ за строежъ на жилища на бездомниците, пострадали отъ войнитъ, и на съответната частъ отъ стойността на мѣстото, върху което е построено жилището, се учредява законна ипотека върху съответното жилище и частта отъ мѣстото, като въ пензионитъ имъ книжки се вписватъ съответнитъ удържки отъ пенситъ имъ за погашение на заемитъ имъ и стойността на мѣстото въ размѣръ на вноскитъ.

Нередовнитъ платоци по ипотечния заемъ се замѣстватъ съ други бездомници, пострадали отъ войнитъ, по искане

на Българската земеделска и кооперативна банка и по нареждане на Министерството на войната.

Чл. 12. Бездомници, пострадали от войните, сж тѣзи, които не притежават жилище за живѣне:

- а) за инвалидитѣ на тѣхно име и на името на женитѣ имъ;
- б) за вдовицитѣ на тѣхно име;
- в) за сирацитѣ на тѣхно име, на името на женитѣ имъ или наследственъ имотъ, и
- г) за родителитѣ на тѣхно име.

Чл. 13. За прилагане на този законъ се издава правилникъ, утвърденъ отъ министра на войната.)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ на първо четене законопроекта за снабдяване бездомнитѣ, пострадали отъ войните, съ икономически жилища, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема.

Има думата г-нъ министърътъ на войната.

Министъръ генералъ-лейтенантъ Теодоси Даскаловъ: Уважаеми г-да народни представители! Съ този законопроектъ не се прази нищо ново, а само се дава възможностъ на ония, които по една или друга причина сж закѣснѣли да се възползуватъ отъ грижата на държавата, да сторятъ това сега. Никакви нови привилегии и преимущества не се даватъ. Дори се прави нѣщо повече, отколкото се е правѣло по-рано. Създава се ефикасенъ контролъ върху разходитѣ на сумитѣ и се осигурява непремѣнното изплащане на сумитѣ, които се даватъ. Това изплащане е осигурено, понеже длѣжимитѣ суми се взематъ отъ пенситѣ, като се дава възможностъ и право на Военното министерство, по искане на Българската земеделска и кооперативна банка, отъ която е заемътъ, да се отнематъ жилищата отъ едни и да се даватъ на други. Изплащанията сж толкова голѣми, колкото е и наемътъ, който плащатъ сега пострадалитѣ отъ войните. Така че, като се правятъ малки облекчения, осигуряватъ се вземанията на държавата.

Прави се услуга на ония, които понесоха най-голѣмитѣ тежести отъ войната — война, която се води за земитѣ, които ние сега имаме благодарение на кръвта, която пролѣха близкитѣ на пострадалитѣ или самитѣ пострадали. (Ржкоплѣскания)

Ето защо азъ моля, предвидъ на това, че строителниятъ сезонъ минава, законопроектътъ да се гласува и на второ четене, по спешностъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Г-нъ министърътъ на войната предлага да се даде спешностъ на законопроекта. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва на второ четене законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за снабдяване бездомнитѣ, пострадали отъ войните, съ икономически жилища.

Чл. 1. Бездомнитѣ, пострадали отъ войните, се подпомогатъ въ изграждане на евтнини, здравословни и удобни жилища въ отдѣлни (на собствено мѣсто) или въ съприжателски здания — на общински или държавни мѣста, отъ държавата и общинитѣ по реда на този законъ и придобиватъ собствеността на етежитѣ или части отъ етажитѣ по наредбага-законъ за етажната собственостъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 2. За строежа на жилища на бездомнитѣ, пострадали отъ войните, се сключва заемъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка — София, подъ гаранцията на държавата, въ размѣръ на 30.000.000 л., съ 6% лихва.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: По този членъ е постѣпило писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Андро Лулчевъ, който предлага, сумата отъ 30.000.000 л. да се увеличи на 50.000.000 л.

Има думата г-нъ министърътъ на войната.

Министъръ генералъ-лейтенантъ Теодоси Даскаловъ: Г-да народни представители! Азъ имахъ възможността да

говоря съ г-нъ министъръ Божиловъ. Той ми каза, че г-нъ Лулчевъ е говорилъ съ него и дава съгласието си за това увеличение размѣра на заема.

Андро Лулчевъ: Той е съгласенъ. Само каза да питамъ дали г-нъ военниятъ министъръ е съгласенъ.

Министъръ генералъ-лейтенантъ Теодоси Даскаловъ: Азъ нѣмамъ нищо противъ. Това увеличение можемъ да приемемъ съ чиста съвѣстъ, защото вземанията на държавата сж осигурени.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Съ това предложение на г-нъ Андро Лулчевъ е съгласенъ г-нъ министърътъ на войната, който предава, че г-нъ министърътъ на финанситѣ сжщо е далъ съгласие. Неговото съгласие е необходимо, защото се касае за ангажирване на кредити на държавата.

Ще постави на гласуване предложението на г-нъ Андро Лулчевъ. Които приематъ, въ чл. 2 сумата 30.000.000 л. да се увеличи на 50.000.000 л., съ което предложение сж съгласни г-нъ министърътъ на войната и г-нъ министърътъ на финанситѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване чл. 2. Които приематъ чл. 2 съ това измѣнение, което току-що се прие, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 3. Заемътъ се внася на текуща смѣтка въ Българската земеделска и кооперативна банка — София, при 4% лихва и се използва подъ контрола на комисията за строежа на жилища при Министерството на войната, въ съставъ: председател — инспекторъ на инженернитѣ войски, и членове: представителътъ на министра на войната при Съюза на пострадалитѣ отъ войните, представителъ на Българската земеделска и кооперативна банка, отъ Столичната голѣма община — директорътъ на Архитектурно-градоустройствената дирекция, председателътъ и секретарътъ на бездомническото строително кооперативно сдружение на пострадалитѣ отъ войните „Собствено огнище“ или тѣхни замѣстници.

Комисията опредѣля лицата, които иматъ право на жилища и следи извършването на строежа, по реда, опредѣленъ въ правилника за прилагането на този законъ.“

Решенията на комисията по опредѣляне на лицата, които иматъ право на жилища, се утвърждаватъ отъ министра на войната.

Всички решения на комисията се изпълняватъ отъ управителния съветъ на бездомническото строително кооперативно сдружение на пострадалитѣ отъ войните „Собствено огнище.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 4. Мѣста за строежитѣ се отпускатъ на бездомнитѣ въ квартали, опредѣлени отъ съответнитѣ общини:
а) Столичната голѣма община (Голѣма София) по 200 л. кв. метъръ — на безлихвено изплащане за срокъ отъ 5 години, въ строителната площъ по общия градоустройственъ планъ;

б) въ другитѣ селски или градски общини — по отъ 20 до 50 л. за кв. метъръ, на безлихвено изплащане за срокъ отъ 5 години, и

Забележка. Ако въ Столичната голѣма община нѣма достатъчно мѣста, такива могатъ да бждатъ отпуснати отъ държавнитѣ мѣста въ строителната площъ по общия градоустройственъ планъ на Голѣма София, по реда на закона за държавнитѣ имоти.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 5. При снабдяване съ нотариални актове и други документи за даденитѣ имъ жилища, бездомнитѣ, пострадали отъ войните, се освобождаватъ отъ общински и държавни такси, берии, гербъ и други мита.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 6. Жилищата, които се дават на бездомниците, пострадали отъ войнитѣ по този законъ, се състоятъ отъ една, две и три стаи съ съответнитѣ допълнителни помѣщения: кухня, баня, клозетъ и прочее, при квадратура около 79.90 и 110 кв. метра въ зависимост отъ числото на членоветѣ на семейството и платежоспособността имъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 7. Построенитѣ по този законъ жилища се освобождаватъ отъ данък-сгради за срокъ отъ 20 години и отъ акцизъ 3% по закона за засилване на приходитѣ на държавата.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 8. Необходимиятъ дървенъ строителенъ материалъ се отпуска безплатно отъ Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти и се превозва по българскитѣ държавни желѣзници безплатно, съгласно чл. 3 отъ закона за заселване на бѣжанцитѣ и обезпечаване поминѣка имъ („Държавенъ вестникъ“, брой 214, отъ 21 декемврий 1920 г., „Държавенъ вестникъ“, брой 195, отъ 30 ноемврий 1922 г., въ връзка съ чл. 22 отъ закона за пострадалитѣ отъ войнитѣ, „Държавенъ вестникъ“, брой 31, отъ 12 май 1925 г.).“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 9. Внесенитѣ отъ чужбина строителни материали, като желѣзо и други такива, се освобождаватъ отъ държавно мито и акцизъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 10. Изплащането на заеми за строежъ на жилища на бездомниците, пострадали отъ войнитѣ, става въ срокъ отъ 20 години чрезъ тримесечни анюитетни вноски, безлихвени, като лихвата се предвижда и изплаща всѣка година отъ бюджета на Министерството на войната. Сжщото жилище не може да се продава на публиченъ тръгъ за каквито и да било други задължения; то се предава по наследство на законнитѣ наследници, заедно съ съответнитѣ задължения.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 11. За гаранция на сключения заемъ за строежъ на жилища на бездомниците, пострадали отъ войнитѣ, и на съответната частъ отъ стойността на мѣстото, върху което е построено жилището, се учредява законна ипотека върху съответното жилище и частта отъ мѣстото, като въ пенсионнитѣ имъ книжки се вписватъ съответнитѣ удържки отъ пенситѣ имъ за погашение на заемитѣ имъ и стойността на мѣстото въ размѣръ на вноситѣ.“

Нередовнитѣ платци по ипотечния заемъ се замѣстватъ съ други бездомници, пострадали отъ войнитѣ, по искане на Българската земедѣлска и кооперативна банка и по нареждане на Министерството на войната.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 12. Бездомници, пострадали отъ войнитѣ, сж тѣзи, които не притежаватъ жилище за живѣне:
а) за инвалидитѣ на тѣхно име и на името на женитѣ имъ;
б) за вдовицитѣ на тѣхно име;
в) за сирацитѣ на тѣхно име, на името на женитѣ имъ или наследственъ имотъ, и
г) за родителитѣ на тѣхно име.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 13. За прилагане на този законъ се издава правилникъ, утвърденъ отъ министра на войната.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Съ това законопроектътъ за снабдяване на бездомниците, пострадали отъ войнитѣ, съ икономически жилища се приетъ окончателно. (Рѣкопльскания. Министърътъ на войната става правъ и съ поклони благодари на народнитѣ представители)

Минаваме на следната точка, единадесета, отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за откриване Висше техническо училище въ България.

Има думата докладчикътъ г-нъ Петъръ Дограмаджиевъ.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: Г-да народни представители! Комисията по Министерството на общественитѣ сгради, пѣтицата и благоустройството направи нѣкои малки измѣнения въ законопроекта, които ще ви докладвамъ и които моля да одобрите и приемете. (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ за Висше техническо училище.

Глава I.

Основни наредби.

Чл. 1. Основана се Държавно висше техническо училище съ седалище въ гр. София.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По чл. 1 е постъпило писмено предложение отъ народния представител г-нъ Минчо Ковачевъ въ смисълъ: думата „София“ да се заличи и да се прибави нова алинея: „Седалището на училището да се опредѣли отъ Министерския съветъ.“ Има думата народниятъ представител г-нъ Минчо Ковачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Създава се нова техническа академия съ седалище въ гр. София. Не е това първи случай на недоволство въ цѣла останала България, въ провинцията, че почти всички институти отъ всички ведомства се създаватъ все въ гр. София; че се е създалъ стремежъ на една абсолютна централизация и вследствие на тази централизация градоветѣ извънъ София сж вече въ упадъкъ, особено стопански, докато въ София има единъ чувствителенъ прогресъ; че вследствие на тази централизация голѣма частъ отъ възможноститѣ, които природата ни дава, не могатъ добре да се разработатъ; че голѣма частъ отъ интелигенцията, отъ събуденитѣ творчески лица, се стреми вече къмъ София. Азъ вѣрвамъ, че всѣки отъ васъ е ималъ възможността и неудобството да изпита това. За най-дребеиъ случай, даже за едно обикновено искане отъ Народната банка за валута, ще трѣбва да идватъ въ София. Каквото и да предприемете, ще трѣбва да бѣгате до София. Въпрѣки че се създадохъ областни дирекции, както бѣше замислено навремето, съ цель да се децентрализиратъ службитѣ и да се облекчи населението отъ останалитѣ части на България, да може то да се справя съ своитѣ нужди на самото мѣсто, практически това не даде никакви удовлетелни резултати. Азъ особено се зарадвахъ днесъ, когато чухъ, че тая грѣшка ще трѣбва да се поправи по отношение на администрацията. Но такава грѣшка не сжществува само въ администрацията. Тѣзи грѣшки трѣбва да се изправятъ и по отношение на останалитѣ ведомства.

Конкретно: абсолютно необходимо ли е Висшето техническо училище да бѣде въ София? Азъ отговарямъ въ себе си: решително не. Само единъ мотивъ има, който може да оправдае това — стремежътъ къмъ централизация. Другъ мотивъ не виждамъ и не мога да намѣря, който да оправдае, седалището на подобно техническо училище да бѣде въ София. Една държава, населението на която отива вече къмъ 9-10 милиона души, не трѣбва да създава цѣлата си просвѣта и култура въ единъ градъ. Ние имаме напреде си и други случаи. Ако погледнете Швейцария, ще видите университетъ и въ Нюшателъ, и въ Фрибургъ и въ най-малкитѣ градове. Погледнете сжщо и въ останалитѣ държави — Германия, Белгия, навсѣжда е така.

Мене ми се струва, че ние вървим по погръшен път. Преди разрешаването на въпроса за създаване на Висше техническо училище, струва ми се, че тръбваше да се постави въпросът за подобряването на сръдните технически училища. Сръдното техническо образование, макар шаблонно да смътаме, че е добро, ако дълбоко проникнем въ него, ще видим, че то не е на нуждната висота, че всички технически училища сж въ първоначално състояние и че излъзлитъ отъ тѣхъ ученици далеко не могат да отговорятъ на своето предназначение. Тамъ има много да се работи, за да се постигне нѣщо здраво. Ние наблюдаваме, че свършилитъ висши технически училища въ чужбина българи, като дойдатъ въ България, заематъ служби почти на сръдни техники. Но азъ оставямъ това настрана. Смътамъ, че тръбва да се върви къмъ напредъкъ и затова приемамъ по начало създаването на Висше техническо училище. Но когато се касае за неговото седалище, азъ решително се противопоставямъ, то да остане въ София, по следнитъ съображения: 1) че тръбва да се създаде и другаде животъ; 2) че не тръбва всички студенти да се събиратъ въ София, а тръбва да бждатъ пръснати и въ други краища на страната; 3) че въ България има мѣста, където студентитъ по-спокойно и по-добре биха могли да се занимаватъ. Чувалъ съмъ, отъ друга страна, че вънъ отъ София, въ другитъ краища, нѣмало сръди, подходящи за преподавателски кадъръ. Мене ми се струва, че това не би тръбвало и да го помислимъ, защото бихъ казалъ на себе си: тежко ни, ако ние нѣмаме сръди вънъ отъ София, които да отговарятъ на условията за преподаватели.

Азъ ви моля, г-да народни представители, да подкрепите това предложение: да оставимъ разрешението на въпроса за седалището на Висшето техническо училище на Министерския съветъ, който да опредѣли неговото мѣсто тамъ, където намѣри за най-подходящо, но не и въ София.

Деянъ Деяновъ: Къде да бжде?

Единъ народенъ представителъ: Въ Русе, разбира се!

Минчо Ковачевъ: Министерскиятъ съветъ да опредѣли.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Постъпило е предложение отъ народния представителъ г-нъ Екимъ Екимовъ, който предлага, чл. 1 да добие следната редакция: „Основана се Държавно висше техническо училище въ гр. Габрово.“

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Екимъ Екимовъ.

Екимъ Екимовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ не зная, дали между насъ тукъ ще се намѣри човѣкъ, чието сърдце нѣма да трепне въ тоя моментъ, когато уважаемото правителство, въ лицето на министъръ-председателя и на министра на общественитъ сгради, пжтищата и благоустройството, има вече идеята да снабди България съ тѣи много желаното училище за висша техника. Това училище отдавна се чака и отъ народа, и отъ българската младежъ, за да могатъ синоветъ на българскитъ майстори-зидари да продължатъ своето образование на мѣстна почва; подъ българско национално влияние да получатъ своето висше образование. Великолепна идея, на която тръбва да ржкоплѣскаме.

Намъ, обаче, тръбва да ни е мжно, че реализирането на тая идея се търси пакъ тукъ, въ София. Азъ искамъ да спра вашето внимание върху известни обстоятелства, които ни каратъ да се замислимъ, че тази идея може да се реализира и въ единъ другъ градъ, а не въ София. Азъ си позволявамъ да посоча като градъ, въ който може да бжде такова училище, нашия хубавъ и китенъ индустриаленъ градъ Габрово. И не случайно азъ изтъквамъ, че мѣстото на Висшето техническо училище тръбва да бжде Габрово. Въ миналото отъ Габрово е израстналъ единъ българинъ, който завещава една порядъчна сума въ имотъ чъ Румъния за изграждане на Сръдно техническо училище, а впоследствие да бжде развито — изрично е казано чъ завещанието — политехника. И днесъ ние имамъ единъ фондъ, който се управлява отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда, отъ около 50 милиона лева, за изграждане на Висше техническо училище. Нѣма по-благоприятни условия отъ тѣзи: налице сж сръдствата, предназначени изрично за политехника; налице сж и благоприятнитъ условия, защото Габрово е единъ отъ най-индустриалнитъ наши центрове, и най-после Габрово е центъръ, отъ където излизатъ българскитъ майстори, по чѣвъ, по наследство, родени да бждатъ зидари.

Ако азъ правя това предложение, не го правя случайно, правя го отъ желание да съобразя тѣзи благоприятни условия, отъ една страна, и, отъ друга страна, да не се централизира всичко въ София.

Деянъ Деяновъ: Политехниката нѣма нищо общо съ майсторството. Въ политехниката наука ще се раздава.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Съ тѣзи две предложения г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пжтищата и благоустройството не е съгласенъ.

Ще ги поставя на гласуване.

Които приематъ предложението на г-нъ Минчо Ковачевъ, както го докладвахъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ предложението на г-нъ Екимъ Екимовъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 2. Висшето техническо училище е юридическа личностъ.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Глава II.

Устройство.

Чл. 3. Висшето техническо училище се подраздѣля на два факултета:

- 1) Строително-архитектуренъ и
- 2) Машинно-технологически.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавието на глава II и чл. 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 4. Строително-архитектурниятъ факултетъ се дѣли на следнитъ отдѣли:

- 1) за строително инженерство;
- 2) за архитектура и
- 3) за земемѣрно инженерство.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 5. Въ строително-архитектурния факултетъ се основаватъ следнитъ катедри:

- 1) приложна математика;
- 2) техническа механика;
- 3) статика на строителнитъ конструкции и мостове;
- 4) пжтища и желѣзници;
- 5) водно строителство;
- 6) водоснабдяване и канализация;
- 7) сградостроителство;
- 8) наука за сградитъ и проектиране;
- 9) история на архитектурата и стилознание;
- 10) градоустройство;
- 11) геодезия и астрономия;
- 12) фотограметрия, топография и кадастъръ;
- 13) културтехника.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 6. Машинно-технологическиятъ факултетъ се дѣли на следнитъ отдѣли:

- 1) за машинно инженерство;
- 2) за електроинженерство;
- 3) за минно инженерство;
- 4) за индустриална химия.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 7. Въ машинно-технологическия факултет се основават следните катедри:

- 1) общо и специално машинознание;
- 2) топлинна техника;
- 3) фабрична организация и индустриални машини;
- 4) хидравлични машини;
- 5) двигатели съ вътрешно горене и превозна техника;
- 6) електротехника и слаби токове;
- 7) електрически машини;
- 8) електросъоръжение;
- 9) рудни находища;
- 10) минно дъло;
- 11) обогатяване на минните продукти и металургията;
- 12) органична технология и
- 13) неорганична технология и металургия.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 8. Предметите, изучавани във отделните факултети, се определят съ учебния план, съставен от факултетния съвет, одобрен от академическия съвет и министра на народното просвещение.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 9. Нови факултети, отдели и катедри се откриват по законодателен ред, след като се вземе мнението на академическия съвет и Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 10. Факултетите имат научни помагателни институти (семинари, кабинети, лаборатории, станции за изпитване на материалите, обсерватория и др.), начело съ един уредник.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 11. Висшето техническо училище има библиотека, управлявана от директор.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 12. Общата административна служба във Висшето техническо училище се извършва от секретар, който е началник на цълата канцелария.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 13. Сметките на Висшето техническо училище се водят от началник на счетоводната служба.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Глава III.

У п р а в л е н и е.

Чл. 14. Висшето техническо училище се намира под върховния надзор на Министерството на народното просвещение.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат заглавието на глава III и чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 15. Пръхото управление на Висшето техническо училище е повърено на академическия съвет, начело съ ректор. Ректорът е по право представител на Висшето техническо училище и председател на академическия съвет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 16. Факултетите се управляват от факултетни съвети, начело съ декан.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 17. Академическият съвет се състои от следните лица: ректор, проректор, декани, продекани и по трима редовни или извънредни професори от всеки факултет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 18. При отсъствие на ректора, замества го във всичките му права и длъжности проректорът.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 19. Всяка година, през първата половина на месец юний, всички професори и редовни доценти се събират на заседание и избират, измежду редовните професори на Висшето техническо училище, одного за ректор за следната учебна година.“

Избраният съ мнозинство ректор се утвърждава до края на месец юний от министра на народното просвещение.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 20. След избора на ректор, професорите и редовните доценти на всеки факултет поотделно избират, измежду редовните и извънредни професори на факултета, одного за декан за следната учебна година.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 21. Факултетният съвет се състои от всички редовни и извънредни професори и редовни доценти. Председател на факултетния съвет е деканът, а негов заместник — продеканът. Въ отсъствие на продекана, замества го най-старият по длъжност професор, член на академическия съвет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 22. Преподаватели, чужди поданици, назначени съ договор, не могат да бъдат избирани за декани и за членове на академическия съвет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 23. Въ края на всяка учебна година, академическият съвет, по представление на факултетните съвети, съставя изложение за положението на Висшето техническо

училище и изработка до края на месец август бюджет-проекта на сжщото за следната година, който препраща на министра на народното просвѣщение.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ чл. 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Глава IV.

Персоналъ.

Чл. 24. Преподавателскиятъ персоналъ на Висшето тех-ническо училище се състои отъ:

1) академически персоналъ — професори (редовни, из-вънредни и хонорувани), редовни доценти, частни доценти (хонорувани и нехонорувани) и

2) спомагателенъ персоналъ — лектора (редовни и частни) и допълнителни преподаватели.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ заглавието на глава IV и чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 25. Всѣка катедра се заема отъ редовенъ профе-соръ, който е неинъ титуляръ.

Забележка I. Ако нѣма лице, което да отговаря на условията за редовенъ професоръ, катедрата се заема вре-менно отъ извънреденъ професоръ на сродна катедра.

Забележка II. Когато нѣкоя катедра остане вакантна, академическиятъ съветъ, по решение на съответния фа-култетенъ съветъ, възлага на единъ отъ преподавателитѣ да държи курсъ по тая катедра до заемането ѝ отъ новъ кандидатъ.

Забележка III. Езичитѣ се преподаватъ отъ лек-тори.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ чл. 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 26. При всѣка катедра, покрай титулярния профе-соръ, има извънредни професори, редовни и частни доцен-ти, броятъ на които се определя отъ академическия съ-ветъ, по предложение на факултетнитѣ съвети.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ чл. 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 27. Всѣки професоръ или редовенъ доцентъ държи курсъ по учебната дисциплина, която академическиятъ съ-ветъ, по предложение на съответния факултетенъ съветъ, му определя въ учебния планъ на факултета; извънъ този курсъ, той има право да държи всѣки другъ курсъ отъ областта на дисциплината, на която принадлежи.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ чл. 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 28. Всѣки професоръ или редовенъ доцентъ, ти-туляръ на катедра, е уредникъ на съответна лаборатория, станция за изпитване на материали или обсерватория. Нему е подчиненъ цѣлиятъ персоналъ на лабораторията, стан-цията или обсерваторията.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ чл. 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 29. На професоритѣ и редовнитѣ доценти се раз-решава проектанство и висше рѣководство на особено значителни обекти.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ чл. 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 30. На преподавателитѣ, които водятъ упражнения, се определятъ асистенти, асистентъ-лаборанти, механици, помощникъ-механици и др.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ чл. 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 31. На директора на библиотеката помагатъ: биб-лиотекари, писари и служителъ.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които прие-матъ чл. 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 32. Професоритѣ и редовнитѣ доценти се избиратъ отъ надлежитѣ факултети, одобряватъ се отъ академиче-ския съветъ и се назначаватъ съ царски указъ по пред-ставление на министра на народното просвѣщение. Гласуването въ заседанието на факултетния и академическия съвети при тѣзи избори става тайно.

Когато при гласуването въ факултетния или въ акаде-мическия съвети по избирания отъ факултета кандидатъ се получи разногласие, гласуването се повтаря въ едно следващо заседание, при което, ако се получи втори пътъ разногласие, смѣта се, че кандидатътъ губи избора.

Частнитѣ доценти се избиратъ по начина, посоченъ въ алинея първа на този членъ, но се назначаватъ съ запо-вѣдъ отъ министра на народното просвѣщение.

Лица, известни съ научни трудове или практическа дей-ностъ, могатъ да бѣдатъ поканени отъ академическия съ-ветъ да четатъ лекции по специалността си, като частни доценти.

По предмети, за които нѣма специалисти български по-даници, могатъ да се поканятъ, по предложение на ака-демическия съветъ, чужденци.

Поканенитѣ отъ чужбина лица за редовни преподава-тели (професори и доценти), за лектори и асистенти, мо-гатъ да служатъ или съ договоръ, сключенъ съ одобрение на Министерския съветъ, за определено време и по спе-циални условия относно заплатата и др. или като бъл-гарски поданици, съ всички права по служба, както дър-жавнитѣ служителъ. Въ единия и другия случай заплатата имъ се изплаща отъ предвидения въ бюджета кредитъ за заплатата на персонала на Висшето техническо училище.

Останалиятъ университетски персоналъ, освенъ писа-ритѣ и прислужницитѣ, се назначава, по препорѣка на академическия съветъ, отъ министра на народното про-свѣщение.

Писаритѣ и прислужницитѣ се назначаватъ отъ рек-тора.

Първитѣ редовни преподаватели се избиратъ отъ спе-циални седмчленни комисии.

За катедритѣ по всѣки отдѣлъ се състави по една комисия, която се състои отъ двама професори отъ Со-фийския университетъ, титуляри по сродни катедри, и пе-тима инженери, респективно архитекти. Професоритѣ се посочватъ отъ академическия съветъ на Университета, а инженеритѣ, респективно архитектитѣ, съ двама отъ Съ-юза на българскитѣ инженери и архитекти, двама отъ Инженерно-архитектната камара и единъ посоченъ отъ министра на общественитѣ сгради, пѣтащата и благоу-стройството. Управителниятъ съветъ на съюза, съвмѣтно съ настоятелството на съответното дружество по специ-алността при съюза, посочватъ по шесть души канди-дати за членове на всѣка комисия. Бюрото на Инженерно-архитектната камара посочва сжщо по шесть души кан-дидати за членове на всѣка комисия.

За членове на тѣзи комисии се посочватъ инженери, респективно архитекти, съ най-малко 10-годишна служба или практика, проявили се съ научни трудове, конкурси, проектиране и изпълнение на значителни технически обекти.

Въ присъствението на всички посочени, единъ отъ про-фесоритѣ, членъ на съответната комисия, тегли жребие измежду посоченитѣ по шесть кандидати за избиране по двама представители на съответната организация.

Така посоченитѣ лица се назначаватъ отъ министра на народното просвѣщение за членове на съответната ко-мисия.

Избранитѣ отъ комисиятѣ преподаватели по реда, пред-виденъ въ чл. 34, се назначаватъ за таква съ царски указъ, по представление на министра на народното про-свѣщение.

Този начин за избиране на редовни преподаватели се прилага в течение на първите пет години от основаването на Висшето техническо училище, по специален правилник, одобрен с царски указ по доклад на министъра на народното просвещение.

Забележка. Лицата, участващи в комисията, не могат да бъдат кандидати за преподаватели.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 33. За редовен доцент може, след явен конкурс, да се препоръча лице с завършено средно и висше образование, ако представи печатна особена научна работа за хабилитация по предмета на надлежната катедра, като се вземе предвид и техническата му дейност.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 34. Когато има вакантна катедра, академическият съвет, по решение на съответния факултет, обявява конкурс. Във конкурса за титуляр на катедра могат да вземат участие на равни права: извънредни професори, редовни и частни доценти и свободни, извън академическата кариера, лица, отличили се с научните си трудове или техническа дейност.“

Във случай че няма подходящо лице за редовен професор, обявява се конкурс за извънреден професор или за редовен доцент, който временно заема катедрата. Ако обявеният конкурс не се състои, академическият съвет, по предложение на надлежния факултет, поканва подходящо лице за временен преподавател, като частен доцент.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 35. Редовният доцент може най-малко след четири години, въз основа научните си трудове, да бъде предложен за извънреден професор от академическия съвет, по решение на надлежния факултет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 36. Асистентът трябва да притежават висше образование по специалността си; те се избират от факултетния съвет, по доклад на титулара на съответната катедра.“

Механицит и помощник-механицит трябва да имат съответна специална подготовка и се избират от факултетния съвет.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 37. Директорът на библиотеката и библиотекарит трябва да имат висше образование, да владят поне два нови езика и да са запознати с библиотечното дѣло.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 38. Секретарят на Висшето техническо училище трябва да има висше образование и административна опитност и да владѣ писмено нѣмски или френски език.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 39. Началникът на счетоводната служба трябва да има съответно висше образование и надлежна практика по държавното счетоводство.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 40. На частните доценти, на които според учебните планове се възлага известен курс, на хоноруваните лектори, както и на преподаватели, на които е възложено да четат, покрай своите лекции, временно по дисциплини от други катедри, се дава възнаграждение, определено от Министерския съвет по доклад на министъра на народното просвещение.“

Забележка I. Хоноруваните частни доценти не могат да имат повече от 10 часа седмично.

Забележка II. За лекция се смята изпитването на 5 студенти и асистентството на 10 студенти. Изпитни пари във сѣция размѣръ се плащат и на всички редовни преподаватели.

Забележка III. Част от персонала, според нуждите на съответните факултети, може да получи жилище във Висшето техническо училище по специален правилник.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 41. Професори и доценти, напуснали доброволно, могат, по решение на академическия съвет, да се върнат във Висшето техническо училище на предишната служба, съв предишните си права, ако мѣстото имъ не е заето, или пъкъ да останат въ училището като хонорувани редовни, респективно хонорувани извънредни професори, или хонорувани, респективно нехонорувани доценти.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 42. Лицата от персонала на Висшето техническо училище се уволняват по сѣщия начин, по който се назначават.“

За дисциплинарни постѣпки преподавателският персонал се сѣди от академическия съвет, по мотивирано предложение на съответния факултетен съвет.

Редът за гледане на дисциплинарни дѣла ще се определят от специален правилник, изработен от академическия съвет и одобрен от министъра на народното просвещение.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 43. Редовните, извънредни и хонорувани професори, както и редовните и частни доценти, се освобождават, когато навършат 68 години, като при това запазват всичките си права за научна работа във Висшето техническо училище.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Глава V.

Учение и изпити.

Чл. 44. Учението във Висшето техническо училище става по семестри. Курсът за всички отдѣли трае 8 семестра.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„Чл. 45. Преподаванията във Висшето техническо училище стават по особенъ разписъ на лекциите за всѣки семестър отдѣлно. Разписът на лекциите се съставя от факултетните съвети, съгласно съ учебния планъ по отдѣлните специалности, и го внасят въ академическия

съветъ за одобрение. Ако поради нѣкои причини лекциитѣ на нѣкои изпитни предмети биха се прекъснали повече отъ единъ семестъръ, академическиятъ съветъ е длъженъ да вземе мѣрки да се четатъ лекциитѣ отъ друго лице до завършването на титуляра.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 45, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмджиевъ: (Чете)

„Чл. 46. Курсътъ по всѣка специалностъ се минава и завършва съ изпити, които се произвеждатъ по специални правилници и програми за всѣки отдѣлъ. Правилницитѣ и програмитѣ се одобряватъ отъ министра на народното просвѣщение.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмджиевъ: (Чете)

„Чл. 47. Студентитѣ, следъ одобрение на представена отъ тѣхъ дипломна работа и завършване на последнитѣ си изпити, получаватъ титлата „инженеръ“ по специалността си или „архитектъ“, както следва: „инженеръ-строителъ“, „архитектъ“, „инженеръ-земемѣръ“, „машиненъ инженеръ“, „електроинженеръ“, „миненъ инженеръ“, или „инженеръ-химикъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 47, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмджиевъ: (Чете)

„Чл. 48. Всѣки инженеръ или архитектъ може да се яви на академически изпитъ за добиване на учена степенъ — „докторъ-инженеръ“, респективно „докторъ-архитектъ“. Тези изпитъ се урежда по специаленъ правилникъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмджиевъ: (Чете)

„Чл. 49. При записването си, студентитѣ отъ всички отдѣли плащатъ, за всѣко полугодие, опредѣлена учебна такса. Освенъ това, студентитѣ плащатъ допълнителни такси за практическитѣ занятия, както и за всѣко явяване на изпитъ.“

Размѣртъ на тѣзи такси се опредѣля съ особенъ правилникъ, изработенъ отъ академическия съветъ и одобренъ отъ министра на народното просвѣщение, като частъ отъ тѣзи такси оставатъ въ приходъ на фонда за научни цели при Висшето техническо училище.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмджиевъ: (Чете)

„Чл. 50. Освобождаватъ се отъ такситѣ по чл. 49:

- 1) сираци на загиналитѣ въ войнитѣ, военноинвалидитѣ и децата на военноинвалиди и
- 2) студенти, чиито родители сѣ признати отъ съответнитѣ общини за бедни и иматъ общъ успѣхъ най-малко „добъръ“ (пълна четворка).

Ползуватъ се отъ облекчения лицата, добили това право по другитѣ закони.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмджиевъ: (Чете)

„Глава VI.

Студенти.

Чл. 51. Броятъ на студентитѣ се опредѣля за всѣки отдѣлъ въ края на всѣка учебна година отъ академическия съветъ, съ огледъ на учебнитѣ възможности и нуждата отъ техници висшести и следъ като се поиска мнението на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтицата и благоустройството.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавието на глава VI и чл. 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмджиевъ: (Чете)

„Чл. 52. За студенти се приематъ лица отъ двата пола съ завършено гимназиално реално образование (съ зрѣлостно свидетелство).

Не могатъ да бждатъ студенти лица, които заематъ държавна или общинска служба.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По чл. 52 е постѣпило писмено предложение отъ народнитѣ представители г-да Спасъ Мариновъ и д-ръ Атанасъ Поповъ, които предлагатъ, чл. 52 да добие следната редакция: „За студенти се приематъ лица отъ двата пола съ завършено срдѣно образование (съ зрѣлостно свидетелство). Срдѣнитѣ училища, които даватъ право да се постѣпи въ Висшето техническо училище и въ кой отдѣлъ, ще се опредѣлятъ въ особенъ правилникъ“

Има думата народниятъ представител г-нъ Спасъ Мариновъ.

Спасъ Мариновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Инициативата на правителството да се открие Висше техническо училище въ България е много навременна и повече отъ похвална. Съ законопроекта, който ни се поднася за одобрение, се запълва една празнота въ нашето образование, която отдавна се чувствува. Въ нѣкои министерства и въ настоящия моментъ има много ваканции за инженери незаети, защото липсватъ кандидати за тѣхъ. А при голѣмото разширение на България, което така щастливо се извършва, тази нужда отъ техници изобщо ще се чувствува дори болезнено за цѣлкупното ни народно стопанство и техника.

По съдържанието на самия законопроектъ азъ нѣма да правя възражения, тъй като той е редактиранъ отъ една комисия, състояща се все отъ компетентни лица, която комисия се е съобразила напълно съ нашата действителностъ.

Снощи, обаче, въ Комисията по Министерството на благоустройството се направиха нѣкои редакционни поправки на нѣкои членове, между които се направи такава и на чл. 52, въ смисълъ, че се допусчатъ въ това училище до следване само завършилитѣ реални гимназии, момчета и момичета.

Г-да народни представители! Първоначалната редакция на този членъ гласи: „За студенти се приематъ лица отъ двата пола съ завършено срдѣно образование (съ зрѣлостно свидетелство). Срдѣнитѣ училища, които даватъ право да се постѣпва въ Висшето техническо училище и въ кой отдѣлъ, ще се опредѣлятъ въ особенъ правилникъ“. Вие виждате, колко смислена е тази редакция на този членъ, която предоставя правото на академическия съветъ на училището, който, следъ като има широка възможностъ да проучи програмитѣ на всички наши срдѣни училища и като се съобрази съ нашата действителностъ и нуждитѣ на момента, чрезъ особенъ правилникъ — който, съгласно последния чл. 64, се одобрява отъ министра на народното просвѣщение — да се произнесе компетентно, питомцитѣ на кои наши срдѣни училища ще се допусчатъ до следване въ това наше висше училище и кои не.

Снощи, както казахъ, комисията по благоустройството, безъ да е запозната съ програмитѣ на всички срдѣни училища и особено съ тия на нашитѣ срдѣни технически училища, съвсемъ инцидентно внесе една поправка въ този членъ, съ която питомцитѣ на всичкитѣ наши срдѣни технически училища се лишаватъ завинаги отъ възможностъ да следватъ по специалността си въ това наше техническо училище.

Г-да народни представители! Ако приемете новата редакция на този членъ, вие освенъ че ще убиете бждещето на много младежи, свършили нашитѣ срдѣни технически училища, които, следъ като сѣ се посветили години наредъ да изучатъ въ най-голѣми подробности на теория и практика различнитѣ клонове на родната ни техника, ще пожелаятъ да получатъ и висша наука по специалността си, за да бждатъ още по-полезни на родината си, но съ такава решение ще разстроите твърде много и самитѣ срдѣни технически училища. Защото, щомъ вие преграждате пътя на питомцитѣ имъ да получатъ висша наука по специалността си, много естествено е, че нѣма да се намѣрятъ желаещи вече да следватъ тия училища.

Освенъ това, такава наше решение ще даде поводъ и на чуждитѣ висши технически училища да не приематъ вече за следване свършилитѣ наши срдѣни технически училища, което досега ставаше почти навсѣкжде въ странство.

Г-да народни представители! Ще ми позволите да ви направя едно малко сравнение между две дипломи — едната отъ Държавното срдѣно техническо училище

„Царь Борисъ III“ и другата отъ една реална гимназия, за да се убедите, че общообразователнитъ предмети сж почти еднакво застъпени, но извънъ тѣхъ специалнитъ предмети въ техническото училище сж твърде много и много трудни.

Ето една диплома на сръдно техническо училище, въ ксето се изучаватъ следнитъ учебни предмети: български езикъ, френски езикъ, нѣмски езикъ, руски езикъ, алгебра, геометрия, тригонометрия, аналитична геометрия, сферическа тригонометрия, дескриптивна геометрия, геометрическо чертане, проекционно техническо чертане, физика, химия, естествена история, зоология, ботаника, геология и петрография; българска история, география, практическа геометрия съ кадастъръ, строителни материали, техническа механика, домостроителство: архитектурни конструкции, архитектурно чертане, селскостопански постройки; общо и специално земедѣлие, землени и пѣтни постройки, мостове, водно дѣло, благоустройство, смѣтководство и земедѣлска икономия, почвознание, рисуване, краснопись и хигиена.

Накрая въ дипломитъ на тия училища е казано: „Съ настоящето свидетелство се дава званieto „Кондукторъ-културъ-земемѣръ“ съ право да постѣпи въ съответното висше училище.“

Въ една гимназиална диплома е казано, че се изучаватъ следнитъ предмети: български езикъ, френски езикъ, руски езикъ, философска пропедевтика . . .

Петъръ Марковъ: Известно е.

Спасъ Мариновъ: . . . математика, дескриптивна геометрия, история, география, гражданско учение, политическа икономия, физика, химия, естествена история, хигиена, газова защита, рисуване, пѣене, рѣчна работа, тѣлесно възпитание и стенография.

Както виждате, въ дипломитъ на техническото училище изрично е написано, че тя дава право на завършилитъ това училище да следватъ съответното на специалността имъ висше техническо училище, което е едно придобито досега право и което ние сега искаме да имъ отнемемъ съ този членъ.

Азъ мога да ви наброя нѣколко десетки имена на наши видни инженери-архитекти, които първоначално сж завършили нашитъ сръдни технически училища и следъ това сж завършили висшитъ си науки въ странство. За честта на тия наши инженери и архитекти, азъ мога да ви увѣря, че много отъ тѣхъ днесъ заематъ голѣми постове въ различнитъ министерства, като началници на служби, и съ достоинство за техническото съсловие ръководятъ службитъ си. И между нашитъ сръди тукъ имаме двама колеги — инженеръ Митковъ и архитектъ Гърковъ, които сж свършили сръдното техническо училище „Царь Борисъ III“, които сжщо така правятъ честь на съсловието си и на Камарата.

Г-да народни представители! Вземете за примѣръ и другитъ висши училища у насъ: Държавното висше училище за административни и финансови науки въ София и търговскитъ академии въ Свищовъ и Варна, които дори предпочитатъ да приематъ свършилитъ сръднитъ търговски гимназии, защото въ тѣхъ цѣли петъ години основно се изучаватъ теоретично и на практика въ специални образователни кантори всички дисциплини, които отпосле въ висшитъ училища се изучаватъ повече академично. Въ всички търговски предприятия и банки предпочитатъ да назначаватъ за чиновници висшисти, които сж свършили търговски гимназии. Нека колегитъ Стамо Колчевъ, Никола Сакаровъ и други да кажатъ, не е ли така.

Сжщо така и въ нашия агрономически факултетъ се приематъ на равни начала съ гимназиститъ свършилитъ сръдни земедѣлски училища, които на практика въ живота сж може би много по-добри агрономи отъ колегитъ си гимназисти. Защо тогава да се прави това изключение само съ свършившитъ нашитъ сръдни технически училища, като имъ се забрани да завършатъ по специалността си нашето Висше техническо училище? Азъ не искамъ да подценявамъ знанията на свършилитъ нашитъ гимназии, но въ никой случай не мога да ги сравня съ знанията, които даватъ на питомцитъ си нашитъ сръдни технически училища „Царь Борисъ III“ и механотехническитъ такива. Тѣзи училища изкарватъ младежи съ такива солидни технически познания, што почти навсѣкжде въ техническитъ служби въ царството на тѣхъ е възложена почти цѣлата изпълнителна техническа работа, която тѣ вършатъ съ голѣма вещина. На минитъ „Перникъ“, напримеръ, производството зависи почти изключително отъ работата на сръднитъ минни и други техники, които сж непосредствено въ галеритъ, въ електрическитъ центри и др.

Министерството на земедѣлието гради своя планъ за комасация на земитъ, за разнитъ мелиоративни и други мѣроприятия повече на сръднитъ техници-земемѣри. Министерството на благоустройството сжщо така е възложило на сръднитъ техници изпълнението на най-важнитъ си благоустройствени мѣроприятия.

Кое ни дава тогава право да лишимъ тия сръдни техници отъ правото имъ да завършатъ висшитъ си науки по специалността си въ нашето Висше техническо училище? Съ специалната си подготовка тѣ биха били отлични инженери и архитекти и още по-полезни на родината си. Може отъ нѣкъде да ми се възрази, че ако се даде разрешение на сръднитъ техници да следватъ въ Висшето техническо училище, всички ще отидатъ да следватъ и не ще останатъ сръдни техници за помощенъ технически персоналъ. Съвсемъ неоснователно би било такова възражение, защото въ Висшето техническо училище ще се приематъ ограниченъ брой студенти, и академическиятъ съветъ има винаги възможностъ по различни начини да прави подборъ. Независимо отъ това, висшето образование струва много скѣпо и не всѣки сръденъ техникъ има възможностъ да следва, затова мнозинството отъ тѣхъ пакъ ще си останатъ сръдни техници.

Г-да народни представители! Следъ всичко казано дотукъ, азъ ви моля да се съгласите, што редакцията на чл. 52 да си остане сжщата, както бѣше въ първоначалния му проектъ, която дава право на академическия съветъ съ особенъ правилникъ по-компетентно да се произнася, питомцитъ на кои именно сръдни училища ще се допускатъ до следване въ Висшето техническо училище и на кои не. Съ това ние ще извършимъ единъ актъ на справедливостъ по отношение на техникитъ съ сръдно образование и не ще убиемъ бѣдешето на много отъ тѣхъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Дичо Тодоровъ.

Дичо Тодоровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Внесениятъ законопроектъ е повече отъ навремененъ. Отдавна се чувствуваше въ България нужда отъ откриване на висше техническо училище, защото съ него ще се даде възможностъ на българскитъ сръдници да следватъ висше училище въ България, безъ да харчатъ пари въ други държави. И много справедливо повдига въпросъ г-нъ Спасъ Мариновъ, но той изпуска една друга категория сръдници, завършили техническо училище въ България, каквото е Морското училище въ България. Това училище всѣка година изкарва въ полето на техниката добре подготвени техници, които намиратъ мѣста въ българската флота. Тия техници иматъ такава подготовка и носятъ такава отговорност, че могатъ да заематъ офицерски постове, но съ този текстъ на законопроекта имъ се отнема възможностъ да завършатъ висше образование и да се усъвършенствуватъ.

Азъ смѣтамъ, че ще бѣде много справедливо да се даде възможностъ и на възпитаницитъ на Морското училище въ Варна да следватъ въ това Висше техническо училище, което ще бѣде открито въ България. Азъ нѣма да ви привеждамъ аргументи, дали тия хора иматъ това право. Достатъчно е да кажа само това, че тѣ, освенъ специалнитъ предмети, които изучаватъ въ това училище, изучаватъ и всички общообразователни предмети: математика, български езикъ, история, география и всички предмети, които се учатъ въ гимназитъ.

Затуй азъ апелирамъ къмъ народното представителство да подкрепи искането на тая категория възпитаници, завършилитъ Морското училище въ Варна, да следватъ въ Висшето техническо училище.

Специално за възпитаницитъ на другитъ технически училища, които нѣматъ обширната програма на общообразователнитъ училища, да имъ се даде възможностъ да държатъ допълнителенъ изпитъ и да имъ се даде право да следватъ въ Висшето техническо училище.

Азъ подкрепямъ предложението на г-нъ Спасъ Мариновъ и моля народното представителство да се съгласи да разширимъ този членъ, като дадемъ възможностъ на завършилитъ Морското училище въ Варна да следватъ Висшето техническо училище безъ всѣкакви препятствия.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Атанасъ Поповъ.

Д-ръ Атанасъ Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ България има осемъ сръдни механотехнически училища и само едно техническо училище „Царь Борисъ III“, при Министерството на благоустройството. Въ тия сръдни технически училища следватъ хи-

ляди български младежи, които сж отишли там да се посветят изключително на техника, на техническа наука и техническа сръжност. Азъ смѣтамъ, че съ това измѣнение, което комисията по Министерството на благоустройството е направила въ чл. 52 отъ предложението законопроектъ, се прави едно твърде голѣмо ограничение и се отнема възможността на тия млади техници, които сж посветили живота си още отъ IV класъ на техника и техническа наука, да продължатъ своето образование, а да останатъ само съ сръдно образование и да не могатъ да продължатъ по-нататкъ своето образование и да се усъвършенствуватъ въ техническата наука.

Г-да народни представители! Въ това отношение ние трѣбва да вземемъ подъ внимание, че действително има нѣкаква разлика между програмата на сръднитѣ технически училища и програмата на гимназиитѣ, но тая разлика е толкова малка, толкова несъществена, че заради това ние не можемъ да откажемъ на тия хора да продължатъ и усъвършенствуватъ своето техническо образование.

На второ мѣсто, говори се, че ние нѣмаме днесъ достатъчно сръдни техници, които да заематъ ония чиновнически мѣста — а отъ тѣхъ държавата има нужда — които още сж свободни. Въ това отношение ние не можемъ да изхождаме отъ днешното положение, защото България се разширява твърде много и защото днесъ имаме вече нужда не само отъ сръдни техници, но и отъ хора, подготвени за различнитѣ области на нашата държавна администрация, земедѣлие и т. н. Прочее, съображенията, че ние имаме нужда отъ сръдни техници за държавни служби, не може да бѣде претекстъ да отричаме следването на сръднитѣ техници въ Висшето техническо училище.

На трето мѣсто, съ всички постановления, които ние създаваме въ този законопроектъ, особено съ постановлението на чл. 52, ние тикаме изобщо нашата образователна система къмъ гимназията, която създава много лоши последици въ нашето просвѣтно дѣло. Не бива да мислимъ, че всички, които свършватъ гимназия, сж най-подготвенитѣ и най-годнитѣ да продължатъ и да завършатъ висше образование и да следватъ изобщо единъ висшъ институтъ.

Говори се, че сръднитѣ технически училища не давали обща култура. Но азъ бихъ искалъ, всички да хвърлите погледъ къмъ оная голѣма маса хора, които свършватъ гимназиитѣ, за да видите каква обща култура притежаватъ. Говори се, напримѣръ, че въ сръднитѣ технически училища не се изучава въ достатъчно много часове български езикъ. Но вижте нашитѣ гимназии, гдето българскиятъ езикъ е предвиденъ съ много повече часове, отколкото въ сръднитѣ технически училища. И тамъ ще констатираме сжщата неграмотност, която съществува — ако съществува, да кажемъ — въ възпитаницитѣ на техническитѣ училища. Вземете, напримѣръ, българска история, вземете който и да е учебенъ предметъ, който се изучава въ гимназията и въ техническото училище, и ще видите, че и въ единитѣ и въ другитѣ училища, ако има недостатъци въ обучението по тия предмети, тѣ сж еднакви и за възпитаницитѣ на техническитѣ училища, и за тѣзи на гимназиитѣ. Не бива да си правимъ илюзия, че българската гимназия, че реалната гимназия е единственото сръдно учебно заведение, което дава необходимата обща култура, за да могатъ завършилитѣ тая гимназия да следватъ висшитѣ учебни заведения.

Ето защо азъ, който съмъ билъ четири години преподавателъ въ механо-техническото училище въ София и който зная каква работа се върши въ тия училища и каква подготовка се дава на тия ученици, които ги завършватъ, какъ тѣ сж подготвени за висше учебно заведение, смѣтамъ, че е напълно оправдано не, но е наложително, на тия хора, които сж се посветили на българската техника и сж се поставили въ нейна услуга; които въ най-ранна възраст сж дали своитѣ сили и способности на българската техническа наука, да имъ дадемъ възможностъ да продължатъ своята наука, като отидатъ да следватъ Висшето техническо училище въ България, за да могатъ да станатъ още по-дейни и по-способни, за да допринесатъ съ още по-голѣми сили нѣщо за техническата култура въ България.

Азъ смѣтамъ, че на тия хора трѣбва да дадемъ това право и по едно друго съображение. На тия сръдни техници се дава възможностъ да следватъ висше техническо училище въ Чехия, да завършатъ висшъ технически институтъ въ Германия, а ние тукъ въ България ще имъ откажемъ да завършатъ своето висше образование въ българско висше техническо училище. Азъ смѣтамъ, че това ограничение е неоправдано, че то действително внася

смуть въ душитѣ на тия млади хора, че убива всѣкава възможностъ, всѣкава перспектива, тѣ да добиятъ едно по-голѣмо, едно висше образование. Съ това ние ще отблъснемъ българската младежъ отъ сръднитѣ технически училища, което ще бѣде голѣма пакостъ за бъдещето на нашата страна.

Г-да народни представители! Ние тикаме българската младежъ къмъ гимназията и особено съ това постановление на чл. 52 ние ще заставимъ българската младежъ да пълни нашитѣ гимназии. И понеже въ края на краищата въ нашитѣ висши институти се иска голѣма бележка и се прави различенъ подборъ, не всички могатъ да отидатъ въ тия висши институти и да следватъ въ тѣхъ. По такъвъ начинъ ние ще оставимъ на кръстопѣтъ, ще оставимъ въ безпомощностъ всички онѣзи, които отиватъ да следватъ въ гимназиитѣ. Нека да се помисли по този въпросъ и да не се създава като центъръ на нашата образователна система гимназията и да не се смѣта, че гимназията е, която дава най-висшата, най-широката, най-добрата култура за единъ човѣкъ съ сръдно образование. По този начинъ ние ще намалимъ възможността на тия млади хора да следватъ сръднитѣ технически училища, които сж толкова ценни за бъдещето на българската държава и за строителството въ държавата.

Не бива да смѣтаме, че тия младежи, нѣколко хиляди души, които следватъ сръдни технически училища, всички ще отидатъ въ Висшето техническо училище и ще останемъ безъ сръдни техници. Нека тѣ иматъ право на еднакво съревнование съ всички реалисти и съ всички други, които сж свършили сръдни училища. По бележка ли ще бѣде, друго-яче ли ще бѣде съревнованието, този въпросъ ще бѣде уреденъ съ правилника. Иначе ние ще отблъснемъ българската младежъ отъ сръднитѣ технически училища, които сж толкова ценни за строителството въ нашата държава.

Г-да народни представители! Азъ ви моля да не приемете измѣнението, което е направила комисията, и да се съгласите да остане редакцията на чл. 52, така както бѣше въ проекта, именно тая материя да се уреди отъ специаленъ правилникъ, който ще бѣде издаденъ за приложението на този законъ.

Ще повдигна единъ въпросъ, който е много важенъ и който крайно време е да бѣде разрешенъ, именно цѣлото образование да бѣде избрано на едно мѣсто, за да не може всѣко министерство да открива по своя инициатива училища и по този начинъ да изпадаме все повече и повече въ хаотично състояние, въ каквото се намираме днесъ. Азъ мисля, че г-нъ министърътъ на народното просвѣщение би трѣбвало по-скоро да подготви единъ законъ за събирането на всички образователни институти въ едно министерство. Тогава може би не ще се спори, дали питомцитѣ на тия или на ония училища трѣбва да се приематъ въ Висшето техническо училище.

Моля ви, г-да народни представители, да приемете чл. 52 така, както бѣше въ проекта.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министъръ-председателтъ.

Министъръ-председателъ Богданъ Филовъ: Г-да народни представители! Както съмъ ималъ случая и другъ пътъ да изтъкна предъ васъ, въ Министерството на народното просвѣщение се работи новъ законъ за народното просвѣщение. Този новъ законъ ще засегне, преди всичко, нашитѣ сръдни училища. Ето защо ще трѣбва да се изчака да мине този законъ, кждето ще бѣде определено кои сръдни училища ще даватъ право за следване въ висши училища. По принципъ азъ не съмъ противъ известни сръдни училища, вънъ отъ гимназиитѣ, да даватъ достѣпъ за следване въ висше учебно заведение, обаче това не може да се допусне при сегашнитѣ програми на нѣколко сръдни училища. Сегашнитѣ програми на сръднитѣ технически училища не сж нагласени съ огледъ да даватъ право за следване въ висши училища; тѣ сж нагласени съ огледъ на това, тѣхнитѣ питомци да останатъ съ сръдно образование. И затова не може сега, както се иска, да се даде право на питомцитѣ на сръднитѣ технически училища да следватъ въ Висшето техническо училище.

Предвидъ на това, че се изготвя въ Министерството на народното просвѣщение новъ законъ, съ който въпросътъ ще бѣде уреденъ, като програмитѣ на сръднитѣ училища ще бъдатъ нагласени къмъ нуждитѣ на висшето образование, азъ трѣбва да заявя, че не съмъ съгласенъ съ предложението, което прави г-нъ Спасъ Мариновъ.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя най-напред на гласуване предложението на г-нъ Спасъ Мариновъ и на г-нъ д-ръ Атанасъ Поповъ, съ което правителството не е съгласно. Които отъ г-да народнитѣ представители приематъ редакцията на чл. 52, както се предлага отъ г-нъ Спасъ Мариновъ и г-нъ д-ръ Атанасъ Поповъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които отъ г-да народнитѣ представители приематъ чл. 52 така, както е измѣненъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 53. Зрѣлостни свидетелства отъ чуждестранни сръдни училища се признаватъ, ако Министерството на народното просвѣщение признава същитѣ за равни на българскитѣ.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 54. Преминаването на студентитѣ отъ единъ отдѣлъ въ другъ, или отъ единъ факултетъ въ другъ, става по специаленъ правилникъ.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 55. На студентитѣ отъ чужди висши технически училища се признаватъ прекаранитѣ семестри, ако постѣпятъ въ сѣщия отдѣлъ. Признаватъ се сѣщо така и положенитѣ изпити, ако съответствуватъ на предвиденитѣ въ Висшето техническо училище.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 56. Студенти, свършили Висшето техническо училище и отличили се съ успѣхъ и трудолюбие, могатъ да се изпратятъ, по препорѣка на факултетния съветъ и решение на академическия съветъ, отъ разнитѣ министерства въ чужбина за усъвършенствуване.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Глава VII.

Дисциплина.

Чл. 57. Академическия съветъ има спрямо студентитѣ дисциплинарна властъ, която упражнява по специаленъ правилникъ.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ заглавието на глава VII и чл. 57, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 58. Студентитѣ сѣ длъжни да посещаватъ записанитѣ отъ тѣхъ лекции и практически упражнения.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 58, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 59. Студентитѣ сѣ отговорни за всички свои простѣпки въ Висшето техническо училище предъ факултетнитѣ съвети и академическия съветъ.

Никой студентъ не може да бѣде наказанъ дисциплинарно, преди да даде писмени или устни обяснения.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 59, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 60. За простѣпкитѣ си вънъ отъ Висшето техническо училище, студентитѣ отговарятъ, както всички българи граждански, предъ законитѣ на страната, но подлежатъ и на дисциплинарно наказание въ училището, доколкото тия тѣхни простѣпки ги засѣгатъ като студенти и эле се отразяватъ върху името на Висшето техническо училище.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 61. Когато академическия съветъ намѣри за необходимо, може да реши да се преустановяватъ, изцѣло или отчасти, лекциитѣ въ Висшето техническо училище.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 62. Студентитѣ могатъ да образуватъ академически дружества само съ научни цели или национална идеология. За академически се признаватъ само такива дружества, чинито уставни сѣ прегледани и одобрени отъ академическия съветъ.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 62, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Глава VIII.

Издрѣжка и общи разпорѣдби.

Чл. 63. Издрѣжката на Висшето техническо училище се поема изцѣло отъ българската държава, чрезъ Министерството на народното просвѣщение.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ заглавието на глава VIII и чл. 63, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Чл. 64. Подробноститѣ по приложението на този законъ ще се опредѣлятъ съ специални правилници, приети отъ академическия съветъ и одобрени отъ министра на народното просвѣщение.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 64, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законътъ за Висше техническо училище е окончателно приетъ. (Продължителни рѣкопльскания къмъ г-нъ министъръ-председателя, който става и се покланя)

Г-да народни представители! Постѣпило е писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Петъръ Марковъ, който иска, щото въ протокола на просетарната комисия № 22, отъ 21 този месецъ, точка 96, приета снощи, да се измѣни въ смисълъ (Чете) „Не се опрошава сумата 972.939 л. и лихвитѣ на 1.672.000 л. на Конст. К. Вакаро, отъ София, понеже е следвало да се опрости, ако длъжникътъ е несъстоятеленъ, по другъ редъ.“

Това предложение съобщавамъ само, но не мога да го поставя на гласуване, защото то не е нито редакционна поправка, нито е фактическа поправка, а само такива поправки могатъ да се предлагатъ и гласуватъ отъ Народното събрание, съгласно членове 49 и 86 отъ правилника за вътрешния редъ.

Петъръ Марковъ: (Къмъ г-на министра на финанситѣ) Г-не министре! Моля Ви, ако желаете, да дадете обяснения по въпроса.

Министъръ Добри Божиловъ: Елате после при мене, ще Ви дамъ обяснения.

(Председателското мѣсто се заема отъ председателя Христо Калфовъ)

Председателъ Христо Калфовъ: Г-нъ министърътъ на финанситѣ жѣлае да отговори на питането, отправено му отъ народния представителъ г-нъ Дочо Христовъ.

Има думата г-нъ Дочо Христовъ, за да прочете питането си.

Дочо Христовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Отправилъ съмъ следното питане до г-на министра на финансите: (Чете)

„Г-не министре! Управлението на Държавната печатница, поради претрупана работа, е искало отъ Васъ, и Вие, въ съгласие съ директора на същата, сте милитаризирали три печатници въ София, които да помагатъ въ работата на Държавната печатница По този начинъ отъ общо 100 печатници въ София, отъ които най-малко 40 сж голѣми и добре обзаведени, волно или неволно, фактически сж облагодетелствувани само три. Милитаризиратъ се печатница „Родина“, която дължи на Българската народна банка около 4.000.000 л. и която едва е въ състояние да изкара работата на Народната банка; печатницата на Тодоръ Д. Плочевъ, съвършено стара и немодерна инсталация, и чуждокапиталистическата „Придворна печатница“. На тия три печатници, като за начало, по думитъ на директора на Държавната печатница, е дадена работа за около 10.000.000 л. Повтарямъ, само работа, тъй като необходимитъ хартии и други нуждни материали се даватъ отъ самата Държавна печатница. Това нѣщо, при общата печатарска работа, ще рече, че се дава на тия три печатници едно производство отъ надъ 55.000.000 л., което тѣ не сж въ състояние да изкаратъ при наличния имъ инвентаръ. Още при милитаризирането на тритѣ въпросни печатници било казано, че тѣ не могатъ и нѣматъ право да взематъ частна работа, а ще работятъ така наречената държавна полуживна работа. Като се знае капацитетътъ на тия три печатници, ще се види, че и тритѣ заедно не могатъ да изкаратъ повече отъ 10.000.000 л. работа, заедно съ материалитъ. И тритѣ милитаризирани печатници вече гласятъ дори и трета смѣна за работа.

При това положение, азъ Ви моля, г-не министре, да отговорите:

1. Какъ се е наложило именно тѣзи печатници да бъдатъ милитаризирани и предпочетени?

2. Ще плащатъ ли тѣзи печатници данъкъ върху оброта и на употребѣнитъ въ производството хартии и други материали, а сжщо така и общинскитъ данѣци върху сжщитъ?

3. При каква цена се възлага работата на тѣзи печатници — по тарифитъ на Държавната печатница, или по тѣзи на свободния пазаръ — като се знае, че последнитъ сж по-низки?

4. Не мислите ли, г-не министре, че ще бжде по-удобно, по-обществено оправдано и по-справедливо да бжде разпредѣлена свръхработата на Държавната печатница между всички по-голѣми печатници чрезъ тѣхното професионално сдружение?“

Председателъ Христо Калфовъ: Има думата г-нъ министрътъ на финансите.

Министръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Азъ благодаря на г-нъ Дочо Христовъ, че ми дава поводъ, отговаряйки на неговото питане, да изясня този въпросъ, защото днесъ на нѣколко пѣти една делегация въ Сдружението на частнитъ печатници поиска да ме посети въ връзка съ сжщия въпросъ.

Най-напредъ трѣбва да ви обясня, защо стана нужда да се мобилизиратъ частни печатници. На първо мѣсто, трѣбваше набързо да се пригответъ за новитъ земи ценни материали, като бандероли, гербови и пощенски марки, отворени писма, карти за игра и др., въ размѣръ 80% повече отъ досега печатанитъ. Бандеролитъ и гербовитъ марки досега сж се печатали винаги въ странство, но сега бѣше невъзможно да се поръчатъ въ странство. На второ мѣсто, трѣбваше да се отпечати пропагандна литература за новитъ земи — 15 коли въ 20.000 екземпляра. На трето мѣсто, трѣбваше да се отпечата на нѣколко езика 32 документа за защита правата на България върху новитъ български земи, по 10.000 екземпляра — 320.000 екземпляра. Разбира се, оказва влияние и това, че половината отъ персонала на Държавната печатница бѣше мобилизиранъ. Азъ помолихъ и се освободиха една частъ отъ мобилизиранитъ, обаче всички освободени и досега не сж се върнали. Не зная коя е причината за това, но азъ имамъ обещанието на г-на министра на войната, че въ скоро време техницитъ поне ще бждатъ върнати. Поради тая огромна нова работа, стана нужда да се мобилизиратъ три печатници, които ни се представиха отъ г-на директора на Държавната печатница. Частнитъ печатници сж много претрупани съ работа и затова въ министерското постановление, съ което се мобилизиратъ тия печатници, като се казва, че ще изпълняватъ на първо мѣсто работата, която ще имъ се възложи отъ Държавната печатница — разни формуляри, квитанционни книги и т. н. — казва се, че имъ се дава право да

сж изпълняватъ и своитъ частни поръчки. Това мобилизиране става на основании членове 14 и 17 отъ закона за гражданската мобилизация и въ връзка съ точка 5 отъ 70-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му на 12 априлъ 1941 г., съ което решихме да бждатъ стпечатани частъ по-скоро всички необходими ценни книги, които изброихъ и които сж въ размѣръ 80% повече, отколкото досега сж печатани, както и да се отпечатаатъ: пропагандна литература за новитъ земи, по искане на Министерството на просвѣщенieto, и 32 документа въ 320.000 екземпляра на нѣколко езика. Сжщиятъ въпросъ, който ми задава г-нъ Дочо Христовъ, какъ сме се спрѣли на тѣзи три печатници, зададохъ и азъ на директора на печатницата. Отговори ми се отъ директора на Държавната печатница, че се мобилизиратъ тѣзи три печатници, „Право“, „Придворна печатница“ и „Родина“, по следнитъ съображения: „Право“ била най-близо до Държавната печатница и поради това можело по-лесно да се дава и взема работата; „Придворната печатница“ давала най-добра работа, а на „Родина“, най-малката печатница, щѣло да се даде много малко работа, само въ размѣръ на дължими отъ нея данѣци.

По отношение оценката, уредено е въ самото министерско постановление, съ което сж мобилизирани печатницитъ, че тя ще бжде извършена отъ комисия, въ съставъ: председателъ — директора на Държавната печатница, две вещи лица отъ Държавната печатница, единъ финансовъ инспекторъ и единъ представителъ на съответната мобилизирана печатница.

Съ това отговарямъ на точка трета отъ питането на г-нъ Дочо Христовъ — при каква цена се възлага работата на тѣзи печатници. Цената нѣма да бжде по тарифитъ на Държавната печатница, а ще бжде по тарифитъ на частнитъ печатници, па даже и по-ниско. Въ всѣки случай, оценката, преди да се изплати, подлежи на утвърждение отъ началника на бюджетоконтролното отделение при Държавната печатница и на одобрение отъ министра на финансите.

На втората точка отъ питането — ще плащатъ ли тия печатници съответнитъ данѣци — отговарямъ положително: ще плащатъ.

По третата точка отъ питането има едно недоразумение. Съвсемъ не може да става въпросъ за 55 милиона лева работа, заедно съ материалитъ. Вие видѣхте, че въ допълнителния бюджетъ бѣха предвидени за мобилизирането на тритѣ печатници 5 милиона лева. А всичко, което се иска въ допълнителния бюджетъ въ връзка съ набавяне на 80% повече ценни материали, както и за пропагандна литература за новитъ земи, е изразено въ допълнителния бюджетъ въ следнитъ пера. Искатъ се 25 милиона лева за хартия; 5 милиона лева за мобилизирането на тритѣ печатници; 3 милиона лева за времененъ надничарски персоналъ въ смѣна на този, който е мобилизиранъ, както и за засилване работата чрезъ три смѣни, и 10 милиона лева се поемагъ ангажменти за смѣтка на следнитъ години, за да може бандеролитъ и гербовитъ марки да се печататъ по единъ по-сигуренъ начинъ противъ подправки. Г-нъ Дочо Христовъ казва въ питането си, че 10 милиона лева щѣли да бждатъ за работа, а заедно съ материалитъ — 55 милиона лева. За работа ще бждатъ максимумъ 5 милиона лева, а споредъ сведението, което ми даде директорътъ на Държавната печатница днесъ следъ обѣдъ, когато говорихъ съ него, следъ като г-нъ Дочо Христовъ ме извика да иска съгласието ми, за да отпрати питането си, нѣма да бждатъ изразходвани повече отъ 3-4 милиона лева отъ този кредитъ.

Презъ последнитъ 2-3 дни е отправено искане до Министерството на финансите отъ другитъ печатници, които нѣматъ достатъчно работа, да се разпредѣли тази работа между всички печатници, само че поставятъ едно условие: цѣлата работа да се даде на Сдружението на частнитъ печатници, което да я разпредѣли между печатницитъ. Това не може да се възприеме, понеже се касае за документи, за сигурността на които ние трѣбва да имаме известна гаранция. Не бихъ се съгласилъ да дамъ всичката работа, която е за 3-4 милиона лева, на сдружението и то да я разпредѣли между печатницитъ, но съгласенъ съмъ, всички частни печатници, които искатъ работа, да предаватъ искания и ние ще ги мобилизираме частично така, както сж мобилизирани другитъ три печатници, и ще разпредѣлимъ работата най-правилно между тѣхъ. Една делегация отъ Сдружението на печатницитъ е дошла сега да иска обяснения по този въпросъ и азъ веднага, следъ като се вдигне заседанието, ще се разбера съ нея. Както казахъ, тѣхното искане е да се разпредѣли между всички печатници работата, която ще бжде за 3-4 милиона лева.

Това е, което имамъ да отговоря на питането на г-нъ Дочо Христовъ.

Дочо Христовъ: Заявявамъ, че съмъ доволенъ отъ отговора на г-на министра.

Председател Христо Калфовъ: Има думата г-нъ министър-председателъ.

Министър-председател Богданъ Филовъ: Г-да народни представители! Честь ми е да ви съобща, че всички закони и решения, които бѣха взети презъ настоящата втора сесия на XXV-то обикновено Народно събрание, сѣ одобрени отъ Негово Величество Царя. (Продължителни ржкоплѣскания) Онѣзи закони и решения, които бѣха гласувани едва презъ последнитѣ заседания и които по тази причина не сѣ могли да бѣдатъ одобрени, сжщо така ще бѣдатъ одобрени въ най-близко бѣдеще.

Въ връзка съ приключването на работата на настоящата сесия на Народното събрание, честь имамъ да ви прочета следното писмо, което получихъ отъ Негово Величество Царя: (Чете)

„На основание чл. 130 отъ конституцията, упълномощавамъ Ви да закрийте отъ Мое име втората редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание.

Гр. София, 28 май 1941 г.

(п) Борисъ III“

(Ржкоплѣскания)

Въ изпълнение на това Височайше поръчение, обявявамъ, отъ името на Негово Величество Царя, втората редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание за закрыта.

Г-да народни представители! Мой дългъ е да ви изкажа най-голяма благодарностъ отъ името на правителството за ценното съдействие и подкрепа, които вие оказахте на правителството презъ настоящата сесия на Народното събрание.

Азъ мисля, че тази сесия на Народното събрание ще остане паметна въ историята на нашия парламентаренъ животъ, поради голѣмитѣ въпроси, които бѣха разгледани въ течение на сесията — въпроси, които имаха таково сждбоносно значение за историята на България и които доведоха до обединението на българския народъ. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания и викове „Браво!“)

Не по-малко паметна ще остане тази сесия и съ това, че народното представителство се оказа така единодушно, както рѣдко то е било въ миналото. И тъкмо това единодушие на народното представителство и на правителството бѣше една отъ предпоставките, за да може да се даде правилно разрешение на онѣзи голѣми въпроси, които, както казахъ, доведоха до нашето национално обединение.

Азъ смѣтамъ, че съ приключване на настоящата сесия вашата работа всжщностъ не се преустановява. Азъ съмъ убеденъ, че вие всички ще отидете между вашитѣ избиратели, за да влѣзете наново въ контактъ съ тѣхъ, да чуете тѣхнитѣ нужди и да имъ дадете обяснения върху събитията, които ние днесъ преживяваме, както и върху всички онѣзи въпроси, които живо ги интересуватъ. Следователно, съ закриване на сесията, вамъ, като народни представители, ви предстои и друга една работа, не по-малко благородна, която вие ще имате да извършите между самия народъ. Азъ ви пожелавамъ успѣхъ въ тази ваша работа, както и да даде тя добри плодове.

Азъ ви пожелавамъ сжщо така щастливо завръщане по вашитѣ домове. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания)

Председател Христо Калфовъ: (Става правъ) Г-да народни представители! Втората редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание се привърши. Тя протече въ

време сждбоносно за цѣлото човѣчество, време, презъ което ние видѣхме почти напълно осжществени копнежитѣ на цѣлъ народъ.

Българскиятъ народъ е щастливъ да види, че въковнитѣ усилия и неизброимитѣ сжжпи жертви, които той е далъ по бойни поля, тъмни зандани и многобройни бесилки, се увѣнчаватъ съ успѣхъ. Българското племе е обединено подъ скиптъра на българския Царь. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания) Нашата храбра и победоносна армия, която въ войнитѣ за освободителното дѣло прослави името на България и записа толкова свѣтли страници въ нейната история, будно бди да се запази това, което героичниятъ германски и доблестниятъ италиански народи, съ учудващъ успѣхъ, благодарение свѣтквичнитѣ и преславни победи, сториха, за да се завърши толкова щастливо великото дѣло на българския народъ. (Ржкоплѣскания) Вѣчна ще бѣде признателността ни къмъ тия два велики народи. (Ржкоплѣскания)

Народното събрание, вѣренъ изразителъ на народнитѣ чувства и разбираене, и презъ изтеклата сесия даде пълната си подкрепа на правителството, както при водената отъ него щастлива политика, така и при полагане на всестранни усилия за изграждане живото дѣло на нова България — новъ социаленъ, стопански и политикомораленъ редъ, а така сжщо и за издигане все по-високо културното ниво на народа и закрепване мощта на нашата държава.

Презъ своитѣ 93 редовни заседания на тази сесия Народното събрание разгледа и окончателно прие 436 законопроекта и решения отъ всичко 447, внесени отъ правителството и по частна инициатива отъ г-да народнитѣ представители. Оставатъ неокончателно приети 11. Постжпили молби всичко 5,045. Отъ тѣхъ: удовлетворени 1,487, оставени безъ послѣствие — 1,530, изпратени за мнение — 1,817 и изпратени на разпореждане — 528.

Ето защо днесъ народното представителство, приключвайки работата въ току-що изтеклата редовна сесия, гордо за достойно и резултатно изпълнения си законодателенъ дългъ, ще се отправя за избирателнитѣ си колегии, гдето, ведно съ днитѣ на отмората си, ще продължава да изпълнява и не по-малко важната си обязаностъ да броди всрѣдъ избирателитѣ, за да ги освѣтлява и подбодрява, както и за да насочва грижливо общитѣ имъ усилия къмъ онова гражданско съзнателно духовно единение, което е първото условие за довѣршване успѣшно голѣмото ни национално обединение и достигане общонародното ни добруване.

Като ви благодаря, г-да народни представители, най-сърдечно за просвѣтеното усърдие, което проявихте при изпълнение на високата ви мисия презъ изтеклата сесия, пожелавамъ ви щастливо завръщане по домоветѣ и ползотворна почивка презъ сезона.

Преди да се разотидемъ, въ изразъ на пълно единомислие съ уважаемото правителство и всесърдечна адмиратация къмъ великото дѣло на национално освобождение и обединение, което нашиятъ любимъ, мѣдъръ и храбъръ Царь неуморно осжществява, моля, г-да народни представители, да отправимъ нашия духовенъ погледъ къмъ виновника за всенародната радостъ, която въ тия исторически дни залива нашата сжжпа родна земя и изпръва сърдцата ни съ възторгъ и умиление, и извикаме: да живѣе България! Да живѣе Негово Величество Царь Борисъ III, Царьтъ на всички българи! (Всички министри, народни представители и публиката ставатъ прави. Бурни и продължителни ржкоплѣскания и мощно и нескончаемо „Ура!“)

Довиждане, г-да!

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 19 ч. 5 м.)

Председателъ: ХРИСТО КАЛФОВЪ
Подпредседателъ: ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ

Секретари: { ДИМИТЪРЪ САРАДЖОВЪ
                  { СВЕТОСЛАВЪ СЛАВОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ

φ +

ИСТИНЪТ ПО ИСТОРИЯ НА БКЛ
ПРИ ЛК НА БКЛ-ОБЩНОСТКА